

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Stev. 44.

V Mariboru, dne 31. oktobra 1901.

Tečaj XXXV.

Katoliška družba čeških kmetov na Moravskem.

(Dalje in konec.)

Ob 9. uri predpoldne dne 23. sept. t. l. se je otvoril prvi češko-narodni kmetški shod na Velehradu. Shod je otvoril deželni in državni poslanec dr. Stojan. Potem se je izvolilo za shod predsedništvo iz samih kmetov. Predsednika sta bila g. J. Šamalik, kmet iz Ostrova in gosp. Dohnal, kmet iz Hulina. Kmet Šamalik med burnim ploskanjem prevzame predsedstvo, srčno pozdravi 17.000 navzočih kmetov ter da besedo državnemu poslancu dr. M. Hrubanu iz Olomuca.

Dr. M. Hruban je pozdravil shod kot voditelj katoliške stranke na Moravskem in kot kmetški poslanec. Fran grof Seilern iz Milatic je pozdravil shod v imenu konservativnega plemstva na Moravskem. Po njegovem pozdravu je zagromelo po Velehradu: «Takega plemstva potrebujemo.» Po teh pozdravih se je začelo zborovanje.

Kot prvi govornik je nastopil Fran Capita, kmet iz Stavěšič ter govoril o združevanju kmetov na krščanski podlagi. Velehrad, zibelka naše svete vere, je najprimernejši kraj za združenje katoliškega kmetškega ljudstva. Kmeta brez vere si ne moremo misliti. Pri vsakem opravilu potrebuje pomoči in blagoslova božjega. Tudi kmetom hočejo vero polagoma iztrgati iz src. A ravno sovražniki naše vere nas budijo. Ako bi ne imeli takih sovražnikov, ne bilo bi nas danes toliko na Velehradu. Tudi o

našem stanu veljajo besede: Narod ne izgine, dokler med njim ne preneha vera.

Kmetški stan ne bo izginil dokler bo ostal veren. Živa, jadrna beseda govornikova je našla pot do src in ob koncu govora ni hotelo ponehati ploskanje.

Drugi govornik je bil Fran Chlebus, kmet iz Bilovic. Predmet njegovega govora je bil: združevanje kmetov na narodni podlagi. Kmetje, ki se danes družimo, hočemo ostati narodni. Nočemo delati nove stranke, nove nejedinstvi, ampak mi smo in ostanemo zvesti pristaši katoliško-narodne stranke na Moravskem. V katoliško narodni stranki hočemo nastopati jednotno kot katoliška zveza kmetov. Nočemo preprirov z drugimi kmetškimi strankami. Zahtevamo pa kmetške zbornice, iz katerih bi pošiljali poslance v zakonodajne zastope. Mi stojimo na državnopravnem stališču krone sv. Vavla. Posebno pozornost hočemo obračati na šolo. Zahtevamo versko šolo, za učiteljstvo neodvisnost. Tudi ta govor je našel gromovit odmev.

Na to vstane g. Kadlčak, nadučitelj iz Frydlanta, in med burnim odobravanjem izreka zahvalo predgovorniku, da je izrazil svojo ljubezen do šole in da se je zavzel za krščansko slobodo učiteljstva. Katoliškega učiteljstva skrb bo, da odgoji kmetu vrle kristjane in dobre gospodarje. Katoliško učiteljstvo bo vedno stalo ob strani katoliškega kmeta ter se bojevalo z njim za njegove pravice. Dolgotrajni vyborně-klici!

Tretji govornik kmet Jos. Šamalik, katerega si je shod izbral predsednikom, je govoril o združevanju kmetov na stanovski podlagi. Kmet Šamalik je spretno besedo dokazoval važnost kmetškega stanu v človeški družbi. Kmetški stan živi vse druge stanove. Svet ne more biti brez kruha, a kruha ni brez kmeta. Vsak narod procvita, kateri skrbi za svoj kmetški stan. Stan kmetški je podlaga blagobitja vseh drugih stanov. Dandanes nosi kmetški stan velikanska bremena, a pravic pa ima le malo. Kmetški stan bo propadel, ako ne krene na pot stanovskega združevanja na krščanski in narodni podlagi. Dolgo smo spali, trpeli in molčali, zdaj pa moramo vstati, v kmetških vrstah se mora zapričeti novo življenje, nova delavnost. Moč naših nasprotnikov je velika. Za to naj nihče ne manjka pri naši organizaciji. Vstrajajmo v svojem boju in naj ne bode med nami človeka, ki bi nas zapustil v boju za svojo vero in svoja prava! Nepopisno je bilo navdušenje, ki ga je vzbudil ta krasen govor. Ploskanje ni hotelo ponehati.

Na to se je prečital kmetški program katoliških kmetov na Moravskem. Ko je predsednik vprašal tisoč in tisoč kmetov, sprejmejo li ta program, zagromelo je burno od vseh strani: «Prijímáme!» (Sprejmemo). In zveza katoliških kmetov na Moravskem je dobila svoj program. Hitro na to se je že vršil ustanovni zbor katoliške zveze čeških kmetov na Moravskem. O programu je govoril deželni poslanec g. V. Ševčík. Izvolil se je tudi odbor nove zveze. Določilo

Listek.

Nedolžno obsojen.

Resnična povest. — Spisal L. Heitzer.

(Dalje.)

«Ni li gospod nič razodel, kam potuje?» je vprašal Patrik, «imava neko zadevo, da se o njej pogovorimo. Odlasati ne smeva.» «Ne», je rekla vratarica, «rekel je, da ne more nič gotovega določiti. Neki drug duhovnik od katedrale je njegov namestnik. Hočete morebiti s tem gospodom govoriti?»

«Ne», je bil kratek odgovor Henrikov.

«Ti praviš torej vendarle prav!» dostavil je hitro, ko so se vrata zaprla in sta brata zopet stopila na voz, «tat hoče svoj rop v varnost spraviti. Ivan», zaklical je kočijaža, pelji v «Široko ulico» k sodniškemu poslopu!» Tamkaj poiščeta odvetnika, vložita tožbo proti katoliškemu bolniščenemu oskrbniku Karniku in zahtevata takoj zasledovanje zaradi velike tatvine. Drugo jutro je nesla telegrafična žica povelje zoper imenovanega gospoda na vse štiri vetrove.

VII.

Med tem ko so se zbirali pogubonosni oblaki nesreče nad glavo Pavla Karnika, po-

toval je ta prost vsake slutnje od mesta do mesta; nosil je mesto črne duhovniške suknje meščansko obleko; da so za njim poslani biriči to vedeli, gotovo bi bilo tudi v tem našli potrdilo svojih sumnj. Akoravno kar nič mislil ni, da bi se na ta način zavaroval pred preganjanjem, obvarovala ga je vendar meščanska obleka, da ga šprva niso prijeli. Naloga, ki si jo je naložil, mu je delala toliko dela, da ni imel časa brati časnikov, in tako ni mogel zvedeti, da ga zasledujejo. Namen njegovega potovanja je bil, poiskati nekega moža, kateremu je že bil na sledu v več mestih, a najti ga ni mogel. Tako je prispel v Čikago; tukaj konečno je prišel do uspehov v svojem iskanju; sicer onega nekdanjega trgovca, ki ga je iskal, Rožerja Veita ni našel. Ta je bil iz žalosti zaradi izgube svojega posestva in premoženja, ki ga je pred leti zadela, umrl. In vendar ubogega Veita izguba denarja ni toliko bolela, kakor dognana resnica, da je svoj denar banki izročil na svet prijatelja, ki je bil pri banki vslužben in je vedeti moral, da je že bila na slabih nogah.

Bilo je nekam čudno, da je ta prijatelj po nesreči omenjene banke tako naglo si pomogel, da je že čez leto in dan pri neki drugi banki sodeloval. In tako je začel Rožer Veit misliti, da je prijatelj vročeni denar

obdržal in da ga ni oddal banki. Veit je moral prevzeti službo knjigovodje v neki imenitni trgovini in tako revno preživeti sebe in obitelj. Žalost zaradi izgube težko pridobljenega premoženja in prijateljeva nezvestoba mu je zrahljala nit življenja. Kmalu je zbolel in zgubil službo. V bridki jezi je pisal pisma na sedaj bogatega nekdanjega prijatelja ter mu očital vročeni denar.

Vspreh teh pisem je bil, da mu je Bellini — ta je bil nezvesti prijatelj Veitov — pisal: «Jedino le žalosten stan, ki te teži in vsled katerega si tako nepravilčen proti meni, me odvrta, da te zaradi obrekovanja in razžalitve pri sodnji ne zatožim. Da pa veš, da se mi smiliš, priložim ti tisočak. Tudi sem rad pripravljen ti tudi v prihodnosti, če bo treba, pomagati. Samo ne žali me več tako surovo, brezozirno! Tvoje nesreče nisem niti najmanje kriv; kajti takrat nisem niti slutil slabih bankinih razmer, kateri sem služil in za katero si mi denar izročil.» Bankovec je prišel na Bellinija nazaj. Veit je bil tudi v svoji stiski preponosen, ko da bi miloščino prejemal od moža, katerega je imel slej kakor prej za pokončevavca svojega srečnega življenja, dasiravno ni mogel črno na belem dokazati.

VIII.

Precej let je že preteklo, odkar je smrt

se je na predlog drž. poslanca dr. Stojana, da se bo vsako leto na Velehradu obhajal shod katoliških kmetov.

Nepričakovano veličastno in sijajno se je izvršil prvi katoliški kmetški shod na Moravskem. Zbral je raztresene ude kmetškega stanu v jedno celoto, in združeno se bodo bojevali sedaj katoliški češki kmetje na Moravskem za svoja prava, za svojo vero in svoj jezik. Ne dvomimo, da bodo prej ali slej tudi štajerski slovenski kmetje sledili lepemu vzgledu moravskih svojih sotrpinov!

Državni zbor.

Razprava o nujnem predlogu radi izgredov Nemcev proti Čehom v Litavi.

Litava je češko mesto, kjer je le četrta prebivalcev nemška. Nekdaj je pa imelo to mesto nemškega župana in nemški občinski odbor. K temu so pripomagali tamošnji nemški uradniki in — Židovi. Ko so se pa nemški uradniki postarali ali odšli iz Litave, dobili so Čehi mestno upravo v svoje roke. Nemci so pa letos napravili v Litavi neko izredno slavnost ter povabili svojih pristašev v Litavo tudi iz drugih krajev. Proti temu so se sicer upirali Čehi, ker so se bali izgredov Nemcev proti Čehom — toda minister Dr. Körber je dovolil slovesnost, kakor tudi, da so smeli Nemci iz tujih krajev prihajati k slavnosti. Litavskih Čehov je nekaj nad 3000 duš; Nemcev pa je prihrulo k slavnosti okoli 8000. In res začeli so se izgredi; več Čehov je bilo ranjenih, Češki hiši so pobijala okna.

Radi tega so Čehi po Dr. Stranskyju vložili nujni predlog, o katerem se je obravnavalo — jako burno — skozi dva dni. Predlagatelj Dr. Stransky-ja so osobito pruski poslanci obsuli z najnesramnejšimi psovkami. Ministerski predsednik sam je tudi segel v razpravo ter zagovarjal obnašanje vlade. Slednjič je predlagal Dr. Stransky: »Cela zadeva naj se preišče in krivci naj se kaznujejo.« Prvi del tega predloga se je sprejel soglasno; proti drugemu delu pa, (krivci naj se kaznujejo) so se vprli Nemci. Se vé: krivi so bili nemški razgrajalci; radi tega so glasovali proti kaznovanju nemški poslanci. Toda večina zbornice je bila tudi za drugi del tega predloga. Če niso nemški poslanci še nikdar pokazali svoje budalosti, pokazali so jo pri tem glasovanju. Kaj pomaga preiskovati hudobijo, če bi se potem pa ne smela kaznovati, ako jo je izvršil — Nemeč. Obžalovala se je posebno ta okoliščina, da je večina katoliških nemških poslancev — iz strahu pred Vsemenci — tudi glasovala s prusaki.

rešla ubogega Veita njegove žalosti. Vdova in dve hčeri sta stanovali v dveh sobicah velikanske najemne hiše v Čikagu, kakoršne imajo po 10 do 15 nadstropij in stotine ljudij branijo mraza in vročine. Ptujca pač obhajajo nekako boječi občutki, ko prestopi na pripravo, s katero se ljudje vzdigujejo v višja nadstropja. Duhovnik Karnik ni nič vedel o takem strahu, saj je že opetovano v podobnih poslopih visoko gori pod streho lazil, da bi svoje duhovske dolžnosti spolnil. Zdaj pa je z nekakim veselim pričakovanjem se vzdignil v sedež; saj je upal končno najti ljudi, katerih je že več dnij zamaš iskal. Le stoji pred durmi in bere na izvesku: »Sestri Veit, šivilji!«. »Hvala Bogu!« zašepeče, »upam, da sem slednjič le na smotru.« Pozvoni z električnim zvoncem; takoj se odprejo duri. Bleda deklica, že čez trideset let vidoma stara, pogleda ga začudena in ponižno vpraša, česa želi. »Vprašal bi rad, imam li jedno izmed hčeri pokojnega trgovca Rožerja Veita pred seboj?«

»Da, jaz sem Elena Veit, in Rožer Veit je bil moj oče!« rekla je šivilja.

(Dalje sledi.)

Ministri v škipcih.

Na vrsti je bilo še mnogo drugih nujnih predlogov, o katerih bi se imelo obravnavati. Ministerski predsednik se je začel toraj bati, da se ne dovrši do božiča razprava o državnem proračunu za l. 1902. Začel je toraj nagovarjati razne predlagatelje, naj umaknejo za zdaj svoje predloge, da pride na vrsto razprava o proračunu. Razun dveh so ga ubogali vsi — če bi se ne bilo to zgodilo, dal bi bil Körber cesarju ostavko, ali bi se bil vtegnil razpustiti državni zbor. Govorilo se je tudi o tem. A s tem, da se začne razgovor o proračunu, še ni vse končano. Čehi so izrekli vladi svoje nezaupanje; to pa je hudo zbudilo Dr. Režeka, ministra za Česko. Zato se še vedno govori, da vtegne celo ministerstvo odstopiti, a da cesar poveri vnovič Dr. Körberju, naj sestavi novo ministerstvo.

Razprava o državnem proračunu.

Razne stranke so se dogovorile po svojih načelnikih, da naj pri prvem čitanju proračuna od vsake stranke govori toliko govornikov, kolikor njih more govoriti po razmeri strankinih članov. Izmed Slovencev je bil določen za to mesto gosp. Pogačnik, izmed Hrvatov Bianchini. V petek sta prišla k besedi poslanca Fink v imenu krščanskih socialcev in Javorski v imenu Poljakov. Prvi je zažugal, da njegova stranka ne more vladi dovoliti proračuna, če ne odpravi goljufive kupčije z žitom na borzi; Javorski je bil proti tratenju časa s tem, da se razpravlja o nujnih predlogih, ko bo za to časa dovolj obpозnejših prilikah.

V torek 29. oktobra je govoril prvi g. Pogačnik, ki je zažugal, da Slovenci ne moremo imeti do Körberjeve vlade zaupanja, ker nam, ki se pečamo večinoma s poljedelstvom, nič ne pomaga; a v političnem in narodnem obziru nam je pa povsodi sovražna, ker spolnjuje na Štajerskem in Koroškem voljo Nemcev, a na Primorskem zahtevo Taljanov. Obetal je, da pri nadrobnejšem posvetovanju proračuna bo priložnost, da se pri vsaki zadevi posebej pritožimo. Govorniku so somišljeniki častitali. Za Pogačnikom so prišli na vrsto Rumuni, socialni demokrati in češki agrarci (poljedelci).

Dr. Ferjančič — Pogačnik.

Izmed slovanskih liberalnih poslancev je govoril v zbornici 29. oktobra Dr. Ferjančič. Ta mož je čutil potrebo, v državnem zboru na Dunaju opisovati domači prepir, ki traja na Kranjskem že več let sem. Govornik katoliške slovenske stranke g. Pogačnik, ki je govoril pred Dr. Ferjančičem ni bolj nabesedo ne omenil tega domačega prepira. Zato so tudi poslanci raznih strank, tudi Mladočehi in Hrvati, ki so poslušali Dr. Ferjančiča, glasno izražali svojo nejevoljo nad tako brezaktnostjo tega govornika. In ko je nehal svoj govor, ni bilo ne jednega poslanca v zbornici, ki bi mu bil zaklical sicer običajni »bravo« ali bi mu bil stisnil roko. Iz tega se je mož menda sam prepričal, da bi bil stokrat boljše storil, ko bi bil vsaj bolj natančno omenil žalostnih razmer, v katerih živijo Slovenci na Štajerskem in Koroškem, kakor pa da na dolgo in široko mlati po kranjskih konzumnih društvi in da očita mlajši duhovščini na Kranjskem, da zanemarija svoje dušnopastirske dolžnosti. Ti liberalni poslanci nas ne bojo rešili, če vedno netijo povsodi le domači prepir.

Za mariborski in slovenjegraški okraj.

Poslanec gosp. Robič in tovariši stali so v državnem zboru nujni predlog, da se podari podpora posestnikom, ki so bili letos v mariborskem in slovenjegraškem okraju po povodnjih oškodovani. — Predlog se glasi:

Spodnještajersko deželo so letos večkrat obiskale velike povodnji. Posebno je voda naredila veliko škodo v političnih okrajih Maribor in Slovenjigradec tako, da je v teh okrajih prebivalstvo v velikih stiskah. Podpisani stavijo torej predlog, visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, da se takoj pouči o škodi, ki so jih naredila trajno deževje in povodnji in

da oškodovanemu in potrebnemu prebivalstvu priskoči z zadatimi podporami iz državnih blagajn na pomoč. Dunaj, 17. okt. 1901. Podpisi: Robič, dr. Ploj, Žičkar, Berks, dr. Šušteršič in drugi.

Urnava spodnještajerskih rek in potokov.

Važen je nujni predlog, katerega je stavil poslanec g. Robič s svojimi tovariši, naj se vse spodnještajerske reke in potoki, ki delajo škodo, uravnajo. Predlog se glasi:

Spodnještajerska dežela, od narave bogato obdarjena, se je desetletja in desetletja ne samo v prosvetnem, ampak tudi v gospodarskem oziru zanemarjala. Prebivalstvo na deželi živi torej v obupnih in pomoči potrebnih razmerah. Reke in potoki na Spodnjem Štajerskem prestopijo vsako leto svoje meje, ker niso uravnane in njih bregovi ne utrjeni, preplavijo vedno obširneje obrežne doline ter uničijo vse nasade. Ker voda ne odteka, nastajajo močvirja, kar ne škoduje samo rodovitnosti zemlje, ampak tudi na zdravstvene razmere najslabše vpliva. Zaradi neuravnanih strug in zaradi nedostajanja obrežnih obramb, doživimo vsako leto, da voda odnese cela obrežja, na katerih je polje-delec prideloval svoje pridelke. Povodnji so mnogokrat že preplavile okrajne in krajne ceste, jih deloma uničile ter za delj časa ustavile vsaki promet. Te neznosne razmere so glavni razlog, da naša zemlja na Spod. Štajerskem po ravninah ne donša onih koristi, ki bi jih vsled svoje ugodne lege morala, one so tudi krive, da se na Spodnjem Štajerskem živinoreja ne more povspeti do višje stopinje.

Ze leta in leta prosi prebivalstvo za uravnavo rek in potokov: Drave, Save, Savinje, Pesnice, Sotle, Bistrice in Loznice v slovenjebistriškem okraju, Mislinje v slovenjegraškem okraju, Voglajne v celjskem okraju, Boljske v vranskem okraju, Ščavnice v gornjeradgorskem in ljutomerskem okraju, Pake v šoštanjanskem okraju itd. Sicer so načrti za uravnavo omenjenih rek in potokov večinoma že gotovi, a dalje se nič ne stori. Naše prebivalstvo ne dobi niti od državne vlade niti od deželne oblasti podpore in zato se pogreza v vedno večje siromaštvo. Prebivalstvo se zmanjšuje, in še ista zemlja, ki je rodovitna, se zaradi pomankanja delavcev ne more zadostno obdelati. Zato je skrajna potreba, da se vendar enkrat začne z uravnavo, in da se tako prepreči nadaljno upuščenje in se zemlja ohrani v rodovitnem stanju. Vsled tega predlagajo podpisani nujno:

Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, da še v tem letu odredi potrebne in silne uravnave in da se z ozirom na slabe gnotne razmere prebivalstva iz državnih blagajn priloži vsaj 50% prinos. Dunaj, 17. okt. 1901. Podpisi: Robič, dr. Ploj, Žičkar, Berks, dr. Šušteršič, baron Morsey in drugi.

Urnajte nam Pesnico!

Naši poslanci dr. Ploj, Robič, Žičkar, katerim se je pridružil tudi katoliško-narodni nemški poslanec baron Morsey, so stavili v državni zbornici samostalen predlog, v katerem so odločno zahtevali pomoči občanam ptujskega, ormoškega in šentlenartskega okraja vsled škode, ki so jim jo prizadajale povodnji neuravnane Pesnice. Predlog se glasi:

Urnava Pesnice se zahteva že več kot pol stoletja. Zahteva postaja v zadnjih letih vedno glasnejša. Letos se je ta zahteva spremenila v obupen klic, katerega pa žal ne upoštevajo ne deželni ne državni merodajni krogi. To je tem bolj nerazumljivo, ker so povodnji pri Pesnici vsako leto na dnevnem redu in povzročajo ondodnemu prebivalstvu velikansko škodo. Ta potok, ki se potaka po lepih in rodovitnih dolinah, postal je, ker se uravnava odlašala, nesreča obrežnega prebivalstva. Vznemirjenost prizadetega prebivalstva je že itak velika in na novo je zrasla vsled neizmerne škode, katero je povzročila Pesnica letošnji september. Povodenj je uničila turško, fižolo, ajdo, otavo, nanesla na njive in travnike gramoz in pesek, in bo čiščenje stalo posestnike mnogo stroškov. Da navedemo primer, znaša škoda samo v ormoškem okraju 83.000 kron in ravno toliko bo znašala v ptujskem okraju.

Pomankanje v prizadetih okrajih je veliko in pomno tem potrebnejša, ker se bliža zima, a ljudstvo nima za se kruha, za živino pa ne krme. Posestniki so se zadolžili in si sami ne morejo pomagati. Pomoč je nujno potrebna. Imenovani poslanci torej predlagajo! Visoka zbornica naj sklene: Vlada se pozivlje, naj krene brez odlaganja, da se kmetškemu prebivalstvu v ormoškem, ptujskem in šentlenartskem okraju, ki so po povodnji Pesnice prizadeti, v precejšnji meri odpišejo davki in da se jim da zadostna državna podpora, bodisi v pridelkih bodisi v denarnih podporah. Dunaj, dne 17. okt. 1901.

Žičkarjev nujni predlog za občino Zreče.

Dne 5. julija 1898 in 26. junija 1900 je prišla nad občino Zreče velika povodenj. Valovi Dravinje so dne 5. julija 1898 preplavili dolino, odnesli rodovito zemljo, podrli jezove, lesene obrambe in mostove ter zadelali strugo s kamenjem tako, da si je Dravinja naredila na občinski cesti novo strugo. Samo eden lesotržec je izgubil pri tej priliki 1200 K, ker mu je voda odnesla les. Cesta se je na stroške občine in imenovanega lesotržca popravila; občina je plačala tisoč kron. Škoda pa, ki se je naredila posestnikom pri žagah, mlinih, jezih in na poljih, pa se ni povrnila. Še večjega obsega je bila povodenj dne 26. junija 1900.

Zopet se je struga reke s peskom zadelala in si poskalo novo pot po občinski cesti. Voda je poblatila travnike in njive, razdrla mostove, obrambe in jezove. Škode na poljskih pridelkih je bilo 40.000 K. Velika je škoda, ki se je dogodila posameznim posestnikom na otavi, mostovih, jezih itd. Promet je bil za več časa ustavljen; občina je za popravo ceste plačala 2000 K.

Del občinske ceste pri Boharini je bil tik Dravinje zavarovan z jezom, a povodenj l. 1900 ga je podrla; zaradi pomanjkanja denarja se ni mogel vnovič postaviti; občina je vkljub 69% občinskih doklad globoko v dolgovi, ki znašajo 3000 K. Da so se popravile ceste, morala si je izposoditi 1600 K. Občina šteje 1259 prebivalcev, ki so večinoma jako ubogi.

Občinski odbor je 9. junija 1901 sklenil, se obrniti s posebno prošnjo na zbornico državnih poslancev, da se ji dovoli državna podpora. Ta prošnja se je danes po podpisane (Zičkarju) izročila zbornici. Hitra pomoč je potrebna. Zato stavimo predlog: Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlje, da priskoči občini Zreče, ki je po omenjenih povodnjih močno poškodovana, kakor tudi tamošnjim posestnikom hitro z zdatnimi državnimi sredstvi na pomoč. — Dunaj, dne 20. sept. 1901. Zičkar in tovariši.

Politični ogled.

Terminska igra z žitom. Ubogi kmet se muči v potu svojega obraza, da pridelava zemske sadove. A sam jim ne more določiti cene, ampak igralci na takozvani borzi delajo cene poljskim pridelkom. Na papirju kupujejo tisoč stotov pšenice, a je nima oni, ki jo prodaja, in oni je ne dobi, ki jo kupuje. Vsa pšenica je le na papirju. Ampak dogovorita se le, da si bosta razloček v cenah izplačala gotov dan (ob gotovem roku ali terminu, zato ime terminska igra.) In zdaj prodajalec in kupovalec te pšenice gledata, da stoji cena pšenice ob določenem terminu visoko oziroma nizko. Dve stranki se torej vedno borita na borzi: ena žene cene gor, druga jih pritiska dol, in kakoršne cene se določijo v tej igri judovskih spekulantov, tako mora kmet kupovati in prodajati. To pa je gotovo velika krivica, da vsi drugi odločujejo o kmečkih stvareh, le kmet ne. Zato pa zahtevajo v naši državni zbornici, da se ta terminska igra odpravi. Posebno se naši slovenski poslanci kot zastopniki kmečkega naroda za to stvar zelo zanimajo in državni poslanec dr. Miroslav Ploj ima celo vodilno ulogo v boju proti terminski igri.

Ogrski državni zbor je dne 28. tega mes. otvoril cesar s prestolnim govorom. Vladar je naglašal potrebo trajne pogodbe med Avstrijo in Ogrsko, ki naj temelji na pravičnih ozirih obojestranskih interesov. Prestolni govor je napovedal tudi dolgo vrsto predlogov gospodarskega značaja. — Po dovršenih ožjih volitvah šteje katoliška ljudska stranka 25 poslancev, Slovaki 4, Srbi 1.

Hrvatski sabor se je dne 22. oktobra nenadoma razpustil. Nove volitve bodo v prvi polovici novembra in novi sabor se sestane že koncem novembra.

Česka kmetijska stranka (agrarna stranka) je z izidom zadnjih volitev za deželni zbor zelo zadovoljna. K zmagi je pripomogla velika zavest kmečkega ljudstva o važnosti svojega stanu. Polovico mandatov v kmečkih občinah še imajo sicer vedno druge stranke v rokah, vendar so morale postaviti tudi te v volilnih okrajih za kandidate možé, ki so kmetiskim zahtevam naklonjeni, sicer bi nekateri težko prodrli. Češki kmetje pa imajo tudi v svoji sredini visoko izobražene možé, katerim so lahko brez strahu izročili deželnozbornske mandate.

Gospodarski boj med mestom in deželo se vrši sedaj v Berlinu z okolico. Berlin potrebuje vsak dan 600.000 do 650.000 litrov mleka. Okoli 500.000 litrov je dovažala dežela, ostalo množino so dajali posestniki krav v mestu. Prodajo mleka po mestu imajo v rokah posebni prekupci, okoli 2500 na številu. Ti so kupovali od deželanov mleko po 11 penigov ter je prodajali po 18. Kmečki liferantje mleka so sklenili zvezo, da ne bodo prekupcem več dovažali mleka, ako ga ne plačajo po 13½. Prekupci so se temu ustavili in začel se je boj. Ker kmetom primanjkuje denarnih sredstev in ker so meščani

potegnili s prekupci, bodo kmetje brčkone podlegli. To je eden dokaz, da obstoji med meščanskimi in kmečkimi težnjami istinito nasprotstvo in da ni hujskač, ki kmete vedno opozarja, naj stojé na braniku za svoje koristi. »Štajerc« bo seveda ta boj zamolčal.

Kmečko gibanje na Bavarskem. Na vseh krajih in koncih so se začeli gibati kmetje ter zavzemati svoje stališče proti vsem javnim dogodkom, ki zadevajo njihov stan. V Regensburgu na Bavarskem se je zbralo pred kratkim 6000 kmetov, da se pogovorijo o novi carini (colnini). Zahtevali so, da se naj na štiri glavne žitne vrste pšenico, rž, oves, ječmen, postavi enaka carina in sicer vsaj 6 mark na dva stota.

Zadružno življenje na Nemškem. Pri nas spodnještajerske nemške stranke kar divjajo proti zadrugam. Iz Nemškega pa prihaja poročilo, da je tam v l. 1900 poslovalo 3544 zadrug. Vsega prometa v teh zadrugah je bilo 460 milijonov mark. Pridelkov se je prodalo za 28 milijonov mark; stroški so bili pri prodaji jako majhni, samo 1·8%, torej je skoraj ves dobiček ostal v žepih kmetov. Posebna pozornost se je na Nemškem začela obračati na vinarske zadruge. Na Spodnjem Štajerskem pa nemški listi ne morejo dovolj oblatiti zadrug, in pomagata jim »Štajerc« in »Rodoljub«. Ti listi se hvalijo, da hočejo kmetu dobro, v istini pa mu mečejo pesek v oči. Krščansko misleči slovenski kmetje se bodo morali ustaviti temu vpitju!

Dopisi.

Iz rogaškega okraja. (Splošne razmere) v tem okraju niso za Slovence nikakor ugodne. V gospodarskem oziru večina prebivalstva stoka pod nasilstvom gmotne odvisnosti. Četudi je gospodarski položaj slovenskega ljudstva znan kot splošno beden in tužen, je naše gmotno stanje vendar še revnejše. Ravno to pa je pri našem ljudstvu tudi glavni vzrok politično-narodne plašljivosti. Mnogo jih je prisiljenih v odločilnih trenutkih zatajiti svoje prepričanje in prodati svoj glas, svoje ime. Bridko je to, toda je žalibog tako.

A vendar se mora pripoznati, da je ljudstvo v narodnem oziru tudi nevedno. Brezdvomno bi se navzlic gmotnim razmeram začelo pospevati do narodne zavednosti, do dejanske odločnosti, ako bi bilo o njej dovolj podučeno. Narodna zavest se pa vzbujala, oživljala in vzdržuje le z društvom in z ljudskimi shodi. In teh je v rogaškem okraju krvavo potrebno. Sicer obstoja politično društvo pri Sv. Križu tik Slatine, toda to je omejeno res samo za Sv. Križ, vsled česar ni moglo širiti svojega delokroga. Zakaj se politično društvo ni ustanovilo za ves okraj, nam ni znano. (Glej današnji dopis iz Sv. Križa tik Slatine. Op. ured.) Truda, požrtvovalnega dela se ne smemo bati. Ljudstvo potrebuje narodne zavesti, politične izobrazbe. Izraža se torej iskrena želja, da se imenovano društvo preustroji za ves okraj. Z združenimi močmi bo gotovo izvrševalo svoj vzvišen namen. Tu pa je ne samo utrditi politično-narodno zavest, ampak tudi izpodrinuti nemški terorizem, ki dandanes prevladuje po vsem okraju. Zato pa do danes nobenega javnega zastopa nimamo Slovenci. Okrajni zastop je letos zopet prišel v nasprotno roko. A krivica ni temu toliko narodna brezbriznost, ampak znana volilna preosnova, po kateri so povsod veliko slovenskih veleposestnikov črtali iz te skupine.

Vendar upanja radi tega ne smemo izgubiti. Ko bo ljudstvo izpoznalo, kdo je njegov prijatelj, kdo nasprotnik njegovih teženj, se bo tudi odločilo, komu naj v bodoče sledi. In na to je treba posebno v rogaškem okraju delovati, da se oslabi nemški življenj in da ljudstvo prešine prava narodna zavest.

Velenje. (Petje.) Vzlic vsem zaprekam, katere so se od nasprotne strani de-

lale, je vendar bilo nekaterim delavnim narodnjakom mogoče pri »Bralnem društvu zgornje Šaleške doline« ustanoviti odsek za moški pevski zbor. Že sedaj samo pri dveh pevskih vajah se je videlo, da bode zbor dobro napredoval. Poglavitna zahvala gre seveda čast. gospej Skaza, ker nam svoj glasovir za vaje prepušča. Tudi našemu organistu se moramo zahvaliti za njegovo požrtvovalnost kot učitelj. Pa tudi še nekaterim drugim se moramo zahvaliti za njihovo požrtvovalno sodelovanje. Torej le tako naprej; pevci zgornje Šaleške doline, pokažite kmalu, da ste narodnjaki in prijatelji prelepe slovenske pesmi.

Pri tej priliki pa še vendar mora opomniti, da ima vsak pevski zbor tudi stroške za sekirice itd. Prosi se torej, da se bode skrbelo od strani naših narodnjakov, da dobi pevski zbor podporo, in da bode vzdrževanje tistega osigurano. — Za sedaj samo toliko, pri drugi priložnosti pa več.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Promocija. Na graškem vseučilišču je bil včeraj promoviran doktorjem bogoslovja č. g. Josip Somrek, kapelan pri Sv. Juriju v Slov. goricah. Iskreno čestitamo!

Iz Brežic. Poročil se je zdravnik dr. Josip Strašek z gđ. Micko Dlouhy. G. dr. Josip Strašek je Slovenec in je nastavljen kot okrožni zdravnik za brežiški okraj.

Iz Ptujja. Kap je zadela in takoj usmrtila klobučarja Simona Majerja.

Gledališčna predstava v Celju. Na dan vseh svetnikov v petek 1. nov. 1901 se bo igrala v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju znana žaloigra »Mlinar in njegova hči«. Začetek točno ob 7. uri.

Od Sv. Urbana pri Ptujju nam pišejo: Dne 18. preteklega meseca smo pokopali občespoštovanega in dobro poznanega očeta Franca Belec, posestnika v Vintaroveh, kateri je po dolgi, mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti v 67. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. Pokojnik je bil večletni občinski predstojnik, ud krajnega šolskega sveta, ud cerkvenega konkurenčnega odbora in zvest naročnik »Slov. Gospodarja«. Potegoval se je rad za pravice našega naroda in svoje občine. Kako občespoštovan je bil pokojnik, pokazalo se je na dan njegovega pogreba, ko se je zbralo mnogo znancev in prijateljev, kateri so ga z gorečimi svečami spremljali z domačima gospodom duhovnikom od njegove rojstne hiše do hladnega groba. Pokojnik je bil tudi o svojem času godec, zato so ga na dan njegovega pogreba njegovi tovariši tudi z godbo spremljali. Na pokopališču so imeli g. župnik ginljiv nagovor. — Svetila pokojniku večna luč!

V Ljutomeru je umrl v soboto dne 26. t. m. davčni kontrolor g. Josip Ivančič. Pogreb je bil v ponedeljek. Blagi pokojnik je bil mož trdnega značaja. Svojemu narodu je ostal vedno zvest in čeravno je moral vsled tega veliko trpeti, vendar nikdar ni uklonil tilnika. V svojem občeivanju je bil zelo ljubeznjiv in prijazen. Bog tolaži njegovo blago gospo vdovo pri hudem udarcu. Trajen mu spomin!

V Brežicah se je naselil slovenski brivec g. Holc. Slovenci k Slovincu!

Knjiga za učiteljstvo. Tiskarna J. Krajec nasledniki v Novem mestu nam je priposlala drugi natis knjige »Navodilo za poduk v spisju za ljudske šole. Sestavil stalni odbor črnomeljski.« Knjiga obsega 51 strani in stane 1.40 K.

Iz Šoštanja nam poročajo: Neki nemški dopisun iz našega trga je pred kratkim izvršil zopet junaški in človekoljubni čin v nemški »vahtarci« in drugih listih. Z obrekovanjem je hotel škodovati slovenskemu učitelju. Hudodelstvo, ki ga

očita učitelju, pa obstoji v tem, da je baje v črni noči rabil besede: »Per moj duš, Šoštanj ne bo nemčurski!« Toda tudi tega velikanskega hudodelstva učitelj ni učinil, ampak učitelj je šel pri belem dnevu po trgu, a pred njim sta šla dva neučitelja, ki sta pela: »Šoštanj ni več nemčurski!« In sedaj mora po nemških časnikih trpeti za te besede nedolžen učitelj. Slovensko ljudstvo, ali to ni brezmerna hudobnost?

Nagla smrt. V nedeljo dne 27. t. m. umrl je nenadoma od kapi zadet vrli rodoljub, gosp. Franjo Žitek, veleposestnik na Moti. Kap ga je zadela med potjo, ko se je vračal iz cerkve. Blag mu spomin!

Izgubil se je 14-letni fant Janez Medved iz občine Stopno, župnije makoljske. Fant je srednje velikosti, okrogločlen, sivih oči, belkastih las, medlega, bledega obraza. Oblečen je bil v cajgasto črno zunanjo obleko, katera je bila precej ponošena, srajco belega platna, brez spodnjih hlač in bos, nesel si je seboj vso ostalo obleko. Pogreša se že od 21. maja letošnjega leta. Sliši na klic »Anza«. Seboj je vzel tudi šolsko spričevalo makoljske ljudske šole. — Kdor bi znal za fanta, če je v službi ali se drugače potika, naj to nemudoma naznani pod naslovom: Šimon Medved, posestnik v Stopnem, pošta Makole.

Zgornja Sv. Kungota. Dragi gospod urednik! Iz našega kraja dobite morda malo dopisov, in tudi naročnikov na Slov. Gosp. v naši župniji ne bo več kot trije, ker naša nemčurska gospoda prebira najrajši nemške časopise. Pa tudi ptujski »Štajerc« je prišel v naš kraj, da, celo cerkovnik ali mežnar ga prebira. »Gliša vkup štriha,« pravi pregovor.

V Ptujju otvorila se bode z novim letom nova slovenska tvrška. Otvorila jo bodeta dva tukajšnja dobro znana in obče čislana Slovenca, gg. Lončarec in Havelka, oba izvrstna narodnjaka. S tem bode nam tu v Ptujju in v bližini bivajočim Slovincem mogoče, držati se našega gesla »Svoji k svojim«, katerega se naj vsakdo spomni, kadar potrebuje dobrega blaga za perilo, obleko ali za kako darilo. Tudi v okolici bivajočim slovenskim trgovcem priporočamo to tvrško najtopleje, kajti dobivali bodo ravno po takih ali še nižjih cenah, kakor pri nasprotniških. — V kratkem času zagledali bodemo še jedno drugo novo prodajalnico in če Bog da, imeli bodemo za vse naše potrebščine lastne narodne obrtnike.

Na Dobrni je dne 26. oktobra dopolnil osemdeseto leto svojega življenja gosp. Josip Brauner, posestnik in dosluženi uradnik pri toplici. Imenovanec je svoječasno opravljal razne častne službe občinske, in je kot bivši uradnik med topličarji po svetu daleč znana osebnost.

Sv. Ana na Krembergu. V Draženbergu se je zgodila grozna nesreča. Šestletni otrok, Barbara Perko, je sedel pri ognju. Vzgala se mu je obleka in kmalu je bil otrok v ognju. Mati je šla med tem po vodo k studencu. Otrok je umrl vsled hudih opeklin.

S Pilštanja se nam piše: (Redek slučaj). Pretečeno sredo dne 30. oktobra bilo je 40 let, da je gospod nadučitelj Čížek prišel k nam na Pilštanj za nadučitelja. Neprenehoma 40 let opravljal je imenovani gospod svojo vzvišeno službo z največjim veseljem in z le njemu lastno točnostjo. Cela župnija, stariši in njih otroci, ter otrok otroci bili so njegovi učenci. Nekateri so celo v imenitnih službah, katerim prve nauke je gospod nadučitelj vcepljal v mlada srca. — O njem se lahko reče, da je pravi oče svojim učencem. Kako treba vzgajati mladino, pokazal je sam pri svojih otrocih. Tri sine je imel in te tri je izredil — za Gospoda. Srčno želimo, da še nam ljubi Bog ohrani g. nadučitelja zdravega in čilega, da bo prihodnje leto na počitnice obhajal 50letnico svojega učiteljevanja.

V **Zgornji Sv. Kungoti** je bil dne 27. okt. pokopan posestnik g. Josip Dobej.

Umrl je vsled raka na želodec. Svetila mu večna luč!

Pri Sv. Juriju ob Pesnici je postala žrtva ogljenčevega kislika, ki se razvija pri novem vinu, viničarica Reiter. Njen mož je šel v klet pogledat k moštu, a ogljenčev kislik ga je omamila in obležal je v kleti. Njegova žena ga je šla iskat, ker ga predolgo ni bilo nazaj, a ko je prišla v klet, padla je čez moža, kislik jo je zadušil in bila je mrtva. Mož je ostal živ! Kadar je mošt v kleti, treba je paziti.

V **Št. Ilju pod Turjakom** trdi nekdo, da lahko prepotuje celo Spodnje Štajersko, ne da bi mu bilo treba znati »bindiš«. Sve-tovali bi mu, da naj le poskuša!

Iz drugih krajev.

Stolni prošt v Ljubljani dr. Lenart Klofutar je dne 26. t. m. nagloma umrl. Bilo mu je 82 let. Kdor je pokojnika poznal, častil je njegov jasen razum, njegovo domoljubno mišljenje, njegovo vednost in njegov mil in blag značaj. Pogreb je bil v ponedeljek dne 28. t. m. Blag mu bodi spomin!

Cerkve v Londonu. V tem velikanskem mestu, ki ima nad 5 milijonov prebivalcev, je 1.151 cerkva, in sicer 524 anglikanskih, 524 raznih drugih protestantskih sekt, 66 katoliških in 17 židovskih sinagog. Po veroizpovedanju je sedaj tu 130.000 katoličanov, 430.000 protestantskih razkolnikov, 12.000 židov, vsi ostali pa so pripadniki angličanske vere.

Društvene zadeve.

Gledališčna predstava v Mariboru. Dne 3. novembra se bo v Narodnem domu igrala v korist družbe sv. Cirila in Metoda znana žaloigra »Mlinar in njegova hči.« Začetek ob 8. uri zvečer. Zaradi rodoljubnega namena se pričakuje občna udeležba.

Vabilo. K odborovi seji družbe duhovnikov Lavantinske škofije dne 4. novembra 1901 (v ponedeljek) ob 11. uri predpoldnem uljudno vabi preč. gg. odbornike

predsedništvo.

Bralno društvo »Naprej« pri Sv. Barbari v Halozah priredi v nedeljo dne 3. nov. ob 3. uri popoldne II. letošnje efektne tombolo v prid ubogim učencem ondotne šole. Ker se posebna vabila v to svrhu ne bodo razpošiljala na nobeno stran, zato vse znance in prijatelje iz sosesčine tem potom k mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju ima v četrtek dne 14. novembra 13. svoj občni zbor v dvorani »Slovenske Besede« na Dunaju, I. Brennerstrasse 7. Začetek ob 6. uri zvečer. K temu zborovanju uljudno vabi odbor.

Društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v nedeljo dne 3. novembra t. l. svoj zabavni večer v dvorani »Regensburgerhof«, I. Sonnenfelsgasse 2. Zabavni večeri tega društva so vsako prvo nedeljo v mesecu, h katerim pa odbor posebnih vabil ne razpošilja. Pristop imajo gg. udje in prijatelji društva. Začetek ob 6. uri zvečer.

Za slovensko šolo na Muti so darovali č. gg. Vid. Janžekovič 4 K, neimenovan 5 K, Andrej Keček 6 K in N. N. 6 K. Rodoljube prosimo, da se naše slovenske postojanke ob meji na Muti večkrat spominjajo z obilnimi darovi!

Slov. kat. akad. društvo »Danica« na Dunaju si je izvolilo za zimski tečaj sledeči odbor: predsednik cand. med. Ivan Hubad, podpredsednik cand. phil. Alfonz Vales, tajnik stud. iur. Anton Kralj, blagajnik stud. phil. Rudolf Pregelj, knjižničar stud. phil. Jakob Teršan, arhivar cand. iur. Matija Lavrenčič.

Od Sv. Jederti. (Poročilo čitalnice.) Zdi se, kakor bi bil naš zakotni grič ves pozabljen; — a če se ozremo okoli sebe, smemo reči: »No, še nismo zadnji!« Priča temu je

naše »bralno društvo«. V svečanu je priredilo veselico, ki je poplačala celoletne časopise: (6 izt. »Slov. Gospodarja«, pozneje ravno toliko »Naš Dom«, »Dom in svet«, »Domoljub«, »Kmetovalec«, »Cvetje sv. Fr.«) V avgustu se je predstavljala »Lurška pastirica«, ki je donesla čistega dobička nad 200 kron. Počastili so nas vrli Doljani na 50 oseb, posebno pa 30 gasilcev v paradni obleki; tudi iz Šmarjete je došlo precej gostov, celo iz Celja 16. Zato pa je ostalo Laško doma s svojo narodno dremoto. — Igralke so bile kakor stvarjene za svoje vloge, poslušalci večkrat do so' ginjeni. Ves trud njim plačuje cela župnija hvaležnostjo za lepo, pobožno predstavo in z krasen kip Marije Lurške z Bernardiko, ki s ga s tem potom prisluzile. V nedeljo potema nas je počastil potovalni učitelj g. Ivan Belé s svojim podukom o vinarstvu in sadjarstvu. Čakamo še živinozdravnika g. Jelovškega in z zadnjim zborovanjem se sklene delokrog za tekoče leto. Na vspredu prihodnjega leta je »Egiptovski Jožef«. Zato, vrli mladeniči, ostnite zvesti društvu in še drugi pristopite. Bog daj srečo!

Gospodarske stvari.

Iz Frama. Trgatev je skončana, med katero se je prav vesela strelba po goricah razlegala in je zadovoljnost posestnikov daleč okoli oznanovala; saj nekateri posestniki so imeli dobro in obilno branje. Nažmikani mošt vendar ne gre prav v kupčijo, ker nekateri kupci obetajo samo 9—10 krajcarjev za eden liter; za izabelo še manje; tako ga pa ja nikdo ne bo dal. — Dva pogreška so mnogi vinogradniki napravili letos: Prvič so škropitvo opustili — galicija jim je bila predraga — le redki so jo hoteli in zamogli kupiti. Mislili smo, da bode ta za obstanek naših goric zelo potrebna tvarina cenejša, ker jo je deželni odbor v svojo prodajo sprejel; pa ukanili smo se — v dveh letih so jo podražili in natirali ti možje od 20 kr. na 32 kr.! Kmet že itak preobložen z različnimi davki in plačili, ne more deloma pa tudi neče zmagati ovega denarja za galicijo in škropitvo, ter se zanaša samo na Boga: Letos ne bo rje! Že prav! pomagaj si sam, in Bog ti bo mogočno roko svojo podal. Res, dolgo so bile vse gorice lepo zelene in še le septembra so se osmodile in rjave postale, tako da je sleherni lahko videl žalostni razloček med poškopljenimi vinogradi. Deželni odbor in naši poslanci so prošeni skrbeti, da bo cena galicije že za bodoče leto znižana, in da jo ubožnejši posestniki brezplačno dobijo; inče bodo gorice brez ušice proč v kratki dobi. Vino nepoškopljenih goric je trpko, kiselo, in se še le v sodu bo uzorelo. Tudi vreme je bilo jako neugodno od 1.—17. septembra — vedna megla in dež, ki nam je na travnikih in vinogradih nezmerno škodo naredil! In dača pa le vedno — raste. — Druga pogreška pa je prerana trgatev. Sveta Terezija še le v branje kliče, in kdor amerikanca nima, naj ne ropoče prej po sodih. Sicer je res, da je veter mnogo jagod in grozdja potrgal, pa tisto bi se bilo dalo pobrati in pravo trgatev še za 10 dni odložiti, kar bi se pri moštu jako poznalo. Sicer pa smo letos siromaki: sadja nič; žita malo in še to v snopju scimalo; otava zagnjala — ali povoden odnesla in oblatila. In ubogi kmet v takih in tolikih nadlogah nima pomočnika ne zagovornika. Zadruga se snujejo, pa so nezmožne v tolikih silah. — Vino škropljenih goric se prodava po 18, 20 do 24. kr. na boljših legah. Zatorej: Delaj, moli, škropi!

Listnica uredništva. Vintarovci pri Ptujju: Za dopise ni treba ničesar plačevati, mi jih zastoj radi sprejemamo. Večkrat kaj kratkega poročajte! Naše sožalje!

Loterijske številke.

Gradec 26. okt. 1901. 81, 55, 27, 35, 2
Dunaj » » » 31, 18, 22, 20, 51

Dopisi.

Iz Kraljevca pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Dragi mi gospod urednik! Malokedaj se pri Vas oglasim, ali Vam pišem. Pa še sedaj Vam ne morem ničesar veselega poročati. Znano Vam je že itak, da največ pohujšanja in neverstva se dandanes širi po branju slabih knjig in časopisov, katerih se povsod obilno ponuja. Ni še dolgo, kar mi je »Štajerčev« agent potisnil v roke dva izdava »Štajerca« od 8. septem. 1901. Predno mi vrgel to »giftno krot« v smrdljivo prezdno, sem jo vendar le nekoliko površno prelistal ter našel v njej ravno en dopis iz naše fare s podpisom »zaveden kmetič.« Ta zaveden kmetič piše v tistem dopisu, kako da so se začeli kmetje v jurjevski fari buditi in dramiti, ter da ni bilo še nikdar toliko navdušenja med njimi, kakor ravno zdaj, ko je začel »Štajerc« izhajati.

Ko bi bil ta kmetič v resnici zaveden, bi gotovo rekel, kako so kmetje dremati začeli. Pa ker je »Štajerčev« pristaš, ki ga je pustil živi um in zdrava pamet, zato trdi, da so se začeli buditi in dramiti.

Dalje kvaka »zaveden kmetič«, kako da se jurjevška, galuška, kraljevska in terbegovska občina odlikujejo med drugimi zaradi »Štajerca«. O ti neumni dopisun, ko že tudi našo kraljevsko občino prištevaš, da se lahko odlikuje s »Štajercem« med drugimi občinami. K nam v Kraljevce prihaja 3 iztise »Slov. Gosp.«, 1 iztis »Domovine«, 1 iztis »Domoljuba«, 1 iztis »Cvetje z vrtov Sv. Franciška« in le 1 iztis lažnjivega »Štajerca«, katerega ima naročenega nek fant, ki me je pa že zagotovil, da tega umazanca ne sprejme več. Ne on in tudi njegova domača hiša ne, katero je moral zapustiti, ker je svojo obleko premenjal z vojaško. In tako je prav! Želeti bi le bilo, ko bi vsi fanti tako storili. Naša Kraljevska občina pa se od sedaj naprej res lahko ponaša ter odlikuje med drugimi, ker ne bo več ljulike med pšenico. Sramovati pa se morajo občine: Jurijevska, Jamička, posebno pa Terbegovska, koder je ta ptujski lažikljukec najboljše razširjen.

Terbegovska občina je precej velika, obsega tudi Staro goro, na kateri stoji lepa, krasna podružna cerkev, posvečena v čast sv. Duhu. Dragi čitatelj! Ako prideš kedaj v naše kraje, potrudi se še na Staro goro k sv. Duhu, da si ogledaš krasno notranjščino in pa nove zvonove te cerkve, kakoršnih mislim, da nima nobena podružnica cele lavantinske škofije. (Veliki zvon tehta 35 starih centov.) V tej cerkvi se tudi vsako mlado nedeljo opravlja služba božja. Zato svetujem »zavednemu kmetiču«, kakor tudi vsem naročnikom »Štajerca« naše župnije, da naj gredo prihodnjic k sv. Duhu k službi božji ter naj tam goreče molijo in prosijo za živ razum in za razsvetljenje pameti. Potem bodo gotovo spoznali, da lažnjivi nemškutarski »Štajerc« hoče le iztrgati iz src našega ljudstva sveto vero — zato v vsaki številki napada nekaj duhovnikov in rodoljubov — ob enem pa nam hoče tudi vzeti ljubezen do našega milega materinega slovenskega jezika. Prosim vas torej, dragi mi somladeniči slovenski, razširjajmo prav pridno poštene, v krščanskem duhu pisane slovenske časnike, kakor so n. pr. »Naš Dom«, »Domoljub« in »Slovenski Gospodar«! Proč pa s »Štajercem«!

Od Sv. Ilja v Slov. gor. Ne zameri, predragi »Slov. Gosp.«, da s tolikim veseljem pričakujemo vsakokrat tvojega prihoda, in naša prva skrb je, da si ogledamo in prečitamo kako novico iz našega okraja. Zadnjič si nam poročal iz Ciršaka o novoimenovanem častnem občanu g. Matiji Kelemina in še, da so ta gospod ob prejemu častne diplome podarili 50 kron občanom. Vsa čast županu in kmetom iz Ciršaka, ki ste imenovali častnim občanom gospoda, kateri si to v resnici zasluži. Druge občine imenujejo občanom Slovincem najhujše nasprotnike, ki

ne podpirajo nas, ampak nas hočejo le uničiti. Ko je še rajni g. Sparl županoval, trudil se je v svoji občini na to, kar so zdaj kmetje iz Ciršaka storili, ali zastonj, takoj so se oglasili nasprotniki, kateri ne gorijo za blagor naroda in domovine.

Torej častitamo novoimenovanemu občanu kakor tudi vsem občanom in kličemo: Živelci Slovinci!

Šentiljski mladenič.

Iz Videža pri Slov. Bistrici. Čudna je bila občinska volitev na Cigonci, a še čudnejši in smešnejši je bil njen konec. Ko je bila volitev I. razreda pretrgana, so si nemškutarji roke meli in se veselili, da se bo še enkrat volilo v vseh treh razredih in da bodo zmagali. In če »košta 300 gld.« je kričal v Slov. Bistrici na trgu neki kratkoviden nemškutar! In župan je dal oznaniti 6. okt. pred nemško cerkvijo: 12. oktobra bode obč. volitev in volili bojo vsi trije »klasi«; čedno se obnašajte, pride »beirkhautman« sam! To vam je bil smeh, kar za trebuh so se držali!

Kaj vendar vse pride čez uboge Bistričane! Cirman, grofovski lovec in Stigerjev sorodnik se namreč niso obnašali čedno in zdaj jim pa še cigonški župan — njihov prijatelj — »levite« bere in jim da oznaniti, da naj se pri prihodnji volitvi dostojnejše obnašajo! Čujte, Bistričani! zdaj se še na svojega najbolj prebrisanega prijatelja zanesti ne morete!

Prišel je dan volitve. Naših sedem volilcev iz 1. razreda je šlo na volišče in kako se čudijo, ko Bistričani priženejo vse volilce svoje za tretji in drugi razred. Hoteli so Bistričani, da se še enkrat voli. Vladni zastopnik je pa držal Bistričanom imenitno pridigo; podučil je namreč, da sme s pooblastilom voliti vsak državljan, ki je 24 let star, če tudi v tisti občini nima volilne pravice. Pič! kdo ima prav? In kdo ni vedel postave? In kdo ne sodi za obč. tajnika? — Nadalje, da se smejo imena odbornikov brati iz listekov in še mnogo drugega so še slišali Bistričani in njihovi prijatelji, česar prej niso znali!

In Cirman, ki je mislil, da ima v svoji glavi vse postave, je žalostno glavo pobešal in premišljeval, da še pač mnogočesa ne zna! In volil je samo 1. razred, in naših je bilo sedem — onih pa štiri. Torej je bila zmaga na slovenski strani! Ačko, Povša, Stiger Cirman, ali veste sedaj, da je 7 več kot štiri! In da je zmaga tam, kjer jih je sedem!

In kmetje, ki so ubogali Bistričane in so prišli na Cigonco na uro gledat, so bili jezni in so terjali, naj jim plačajo zamujen čas in so osramoteni odšli na vse kraje!

In po pravici so bili jezni, kajti Bistričani so jim po svoji nevednosti en dan okradli! Čujte me, vi zapeljani kmetje! Kaj imate zdaj, da poslušate Bistričane! Sramoto in škodo! Držite se rajše nas in pustite one, ki vas samo častijo, kedar so volitve!

Mi smo vedli, da v 2. in 3. razredu ne bo nove volitve, Ačko in njegovi pa tega niso vedeli; naši volilci so lepo doma ostali in delali, pa se njim nihče ne smeje.

Ljubi kmetje, naši tovarši, ne mislite, da bo vse tako, kakor Štigger hoče! Štigger so še sicer »velik« gospod, pa v Mariboru in v Gradcu so še večji in bolj »kumštini«, in ti gospodje so rekli, da volitve v 2. in 3. razredu ne bo! Pa je ni bilo! Se pač ni zanesti na mestne »frakarje«!

In gospodi iz Bistrice pa mi to-le povemo: Pustite nas kmete pri miru in bodite zadovoljni, da vam denar nosimo! Mi smo sami dovolj pametni in ne potrebujemo vaše modrosti!

Pa še eno vam povem, dragi urednik! Oče Štigger so tokrat doma ostali in poslali svojega »oberkomija« na volitvo!

Hudobni jeziki pravijo, da jim neki ni bilo za blamažo!

Slov. gorice. (Nemško občinsko uradovanje.) Dopis v »Slov. Gospodarju« št. 42. »Slovensko uradovanje« nas napoti,

da malo posvetimo okrog v uradnih sobah občinskih naših predstojnikov med njih uradne spise.

Nekje tam v Slov. goricah je kraj, ki je od Stvarnika za to odbran, da nudi po vinski trti svojim prebivalcem rujno zlato kapljico, — ki pa ni toli srečen, da bi njega občinski predstojniki uradovali slovenski, da bi tudi v tem oziru res bilo, da kraj naš v istini zasluži častni priimek »v Slov. goricah«.

Žalostno, pa resnično je, da od pet v taisti župniji v Slov. goricah stanujočih »rihtarjev« niti eden ne uraduje popolnoma slovenski, marveč po največ se poslužujejo le nemščine, in le semterje, bi rekel, prisiljeni po slovenskih vlogah, odgovarja jeden ali drugi v slovenskem jeziku. Toda običajno uradovanje je in ostane, lahko trdimo, nemško. Pa zakaj nemški? Morda zato, da pokažejo te modre glave, kako pravilno lepo vedo v nemškem jeziku uradovati? Ne bi se podtikali toliko nad njihovim nemškim uradnim jezikom, akoravno tudi pravilno nemško uradovanje ni prav za slovenske občine, da bi bila nemščina teh županov, ki opravljajo brez tajnika sami svoj pisarski posel, pravilna, to je brez pogrškov taka, da jo lahko predloži vsakemu glavarju, celo cesarskemu namestniku, da samemu cesarju, ne da bi se bilo treba županu bati, da bi se ti smejali njegovi nemščini. — Pa kaka mora biti pač nemščina naših »rihtarjev«, tistih namreč, ki sami brez »učenega« tajnika uradujejo! Je napravil nedavno jeden teh županov živinski potni list, in glej ga, »Ockss« je bilo v njem zapisano! Ti modri rihtar, ki si tudi jeden izmed tistih, ki »Štajerca« naročaš in prebiraš, prosi ta kramarski list, »Štajerca«, naj ti v njega natisnejo z velikimi črkami, da bodeš lahko bral, kako se piše Ochs. Da bi bil ti pisal slovenski živinski potni list, bi ti pač vol ne bi naredil takšnega kozla, kakor ti ga je naredil tvoj Ockss.

V kaki nemščini pač mora uradovati drugi »rihtar«, ki si je stekel zasluge za sledeči certifikat: »Zertifikat. Von Gemeindeamt N. wird bewiligt den Herrn N. N. Grundbesitzer in N. am 1. 2. u. 3. April bei Seinen Hause mit die Pöller zuschisen. Gemeindeamt N am 18...»

Veš ti drugi modri župan, da bi hudomušni človek to tvojo bedarijo v nemščini lahko prestavil v slovenski jezik v to-le strašno dovoljenje, katerega pa ti nisi dal in tudi nimaš nikakor pravice ga dati, namreč: Od obč. urada se dovoljuje, gospoda N. posestnika pri njegovi lastni hiši vstreljiti, ali, ker si dal dovoljenje za tri dni, torej ga tri dni obstreljevati. To je nekaj strašnega, kako je nemški certifikat smešen, ki še šteje zraven navedene svoje budalosti tudi pravopisne in slovniške napake. Prosimo cenjene čitatelje, ako je že ta nedolžni certifikat tako boren, kake morajo biti vloge, poročila, računi in druge uradne reči tacega župana, kateri svoje spise v taki nemščini oskrbuje? Za prihodnjo veliko noč ti podamo za dovoljenje, da smejo občani z možnarji doma streljati, ta-le vzorec ali formular: »Gospodu N. posestniku na N. se od obč. predstojništva dovoljuje, dne doma na svojem posestvu s topiči streljati.«

Ker že imamo dvoje takih uradnih kosov, pisanih v popolnoma novi, še sedaj nezaslišani nemščini, pridajmo, da se reč spolni in da bo celi »špas fertig«, še ta-le certifikat, katerega je že pred leti dal tudi neki župan, ki pa ona dva uradna spisa, kar zadeva smešnost in neumnost, daleč nadkričuje: »Erlaubnis Scheinn für H. N. N. in N. werden Ertheilt mit Pöhler Erschossen zu dürfen an 28. 29 und 30...»

To pa je že preveč tudi za zdrav želodec! V očigled tako napačno in neumno pisanih uradnih dovoljenj in drugih poročil se mora vsaki nemščine več človek takim županom na take spisane kozle pač na glas smejeti in zlasti Nemec, oni namreč, ki Slovincu ni naklonjen, mora za takega župana, ki se s tako nemščino tako smeši, imeti le

pomilovalni, da zaničljiv pogled, češ: glej neumnega bindišarja! — Taki župani, ki pišete tako spakedrano nemščino, jemljete dobremu slovenskemu ljudstvu, ki vas voli za župana, jemljete svojim rojakom ugled in čast pred drugim narodom, osobito pred Nemci, da nas imajo za bolj neumne. Mislijo namreč tujci, ako piše že »rihtar« tako neumnost, ki vendar šteje za modro glavo, kako neuki so še le njegovi občani?! Torej vidva župana pa tudi drugi, ki ste izrečno slovenskim občinam na čelu, z nemškutarijo proč, ne smešite sebe, pa tudi nas ne in tudi naših lepih Slovenskih goric ne!

Iz Mozirja. (Občinske volitve.) Temeljem § 19 tiskovnega zakona zahteva podpisano županstvo, da prijavite v smislu istega naslednji stvarni popravek dopisa iz Mozirja, obelodanjenega v »Slovenskem Gospodarju« z dne 10. oktobra 1901, št. 41, stran 3: Ni res, da je občinsko gospodarstvo popolnoma zadolženo, marveč res je, da ima občina »trg Mozirje« sledeče aktivno imetje in sicer: V tukajšnji »Gornjesavinski posojilnici in hranilnici« pod št. 2477 naloženi kapital 667 K 98 h, nadalje v istem zavodu pod št. 2282 naložena glavnica po 2052 K 90 h, dalje dve državni obligaciji po 200 K idest 400 K. »Tržki zavod« Bela peč je danes vreden prilično najmanj 8000 K, občinska žaga se je v odkup deželnemu odboru prepustila za 12.000 K, tržka stopa in mlatilnica sta vredni najmanj 6000 K, tržko-občinska posestva i. t. d. so vredna sigurno 12.000 K; temu nasproti pa tudi »Glavna občina Mozirje« ni pasivna. Ni res, da so, čeprav imamo že 60% obč. doklad, pretili vedno novi dolgovi, temveč res je, da so se dovedli občinski blagajni vedno novi dohodki. Ni res, da smo po vsem okraju prišli v pregovor, da smo naprednjaki in dolgovih, marveč res je, da je vsakomur v okraju znano, da se je do sedaj dobro in vestno gospodari. Ni res, da je župan pripustil nezaupnico deželnim poslancem, ni res, da se ta nezaupnica ni sklenila »pri seji«, ni res, da mnogi odborniki in dva občinska svetovalca »nič« ne vesta, da bi se bila sklenila taka nezaupnica pri obč. seji in ni res, da bi bila ona dva izbacjena na svojo roko poslala tisto sramotno nezaupnico, jedino res je, da se je pri seji občinskega odbora dne 24. junija 1901 enoglasno sklenilo izreči nezaupnico deželnim poslancem in to po sledečih gg. obč. zastopnikih: Anton Mlinar, župan kot predsednik, Ivan Vajt, Franc Paher, Franc Podvratnik, Matija Mrzлак, obč. svetovalci, Franc Rakun, Josip Acman, Anton Elender, Ivan Tratnik, Ivan Lipold, Jakob Rajšter, Ivan Cesar in Ivan Hlemenak kot odborniki. Ta sklep občinskega zastopa se je odobril pri plenarni seji dne 28. julija 1901, kjer so bila razen g. Ivana Cesarja vsi občinski zastopniki navzoči. — Županstvo trga Mozirje, dne 17. oktobra 1901. — Župan: Anton Mlinar; občinski svetovalci: Ivan Veit, Martin Šuster, Franc Paher.

Sv. Križ tik Slatine. (Shod katoliškega političnega društva.) Važno zborovanje se je vršilo v nedeljo 27. oktobra v gostilni g. Fr. Ogrizka. Neprijetno vreme ni zadržavalo vrlih kmetov, ki so docela napolnili obsežne gostilniške prostore. Prišli so vsi župani, občinski odborniki in svetovalci. Zastopani so bili Podčetrčani. Dospel je predsednik šmarskega kat. polit. društva. Počastili so shod prijatelji tudi drugega društva. Tako je prav.

Deželni poslanec g. dr. Fr. Jurtela je pojasnjeval naš bešen političen položaj. Nemci škilijo v Prusijo in očividno delajo za njo. Vlada mirno gleda in — molči. A če si Slovencem upa povdarjati svoje avstrijsko-narodno mišljenje, je vse na nogah v nemškem taboru. Nemci smejo hujskati in klicati na boj zoper Slovence. Nemška shoda v Radgoni in Mariboru to dokazujeta. Njiju sklepi bodo skrajno nevarni za nas, ako se uresničijo. Zato pa slovenski deželni poslanci ne gredo v deželni zbor, ker Nemci tako kričevno ravnaajo z nami. Ta sklep slovenskih deželnih poslancev so enoglasno odobrili vsi zborovalci. Pa ne samo v politiki, posebno v gospodarskem oziru nas

hočejo uničiti. Vrlo dobro in poljudno je pojasnjeval g. poslanec to točko. Slovenski kmet plačaj, a korist od tega mora imeti Nemeec. Tako se glasi ukaz. (Navdušeni klici: Proč od Gradca!)

Vsa poslančeva izvajanja so bila burno odobravana. Izrazil mu je ves shod popolno zaupanje.

Gosp. kap. Bosina pa je v svojem govoru nesmiljeno bičal šulferajnske šole in — »Štajerca«. Povdarjal je posebno namen, katerega pri tem zasledujejo Nemci. S sladkimi besedami omamijo apostoli šulferajnskih šol slovenske stariše, da dajo svoje otroke v nasprotno šolo. Drugi spet so prisiljeni. Posebno dobivajo slov. stariše na svojo stran stem, da se brez nemščine otrok ne bo mogel gibati med svetom. Kaj pa potem postane iz takega otroka, ki ne razume ne učitelja, ne učitelja njega? V najpriprostejših verskih naukah ne bo nikdar podučen. Postal bo slab kristijan, slednjič odpadnik od katol. vere. V šoli že mu preide nemško jecljanje v meso in kri. Znano je, da se taki otroci začnejo zgodaj sramovati slovenskega jezika in ga tudi pozneje ne bodo nikdar ljubili. Postali bodo narodni odpadniki ali nemškutarji. Ti pa so najboljši kvas za nemške težnje. Iz te vrste ljudi pa se izcimijo sovražniki Avstrije — Prusaki. Tudi ostanejo taki šulferajnsko-slovenski otroci skrajno nevedni in neotesani. Drugače ne more biti. Saj so se kot slov. otroci učili v jeziku, katerega niso umeli. Priporočal je govornik požrtvovalno družbo sv. Cirila in Metoda.

Ta izvajanja so prihajala iz srca, zato so tudi segala do srca. S primernimi zgledi je govornik prepričal kmete, da je tako in ne drugače. Toraj ravnaajte se potem slovenski kmetje. Srečni bodo vaši otroci in ž njimi vred tudi vi.

Toda, kakšnih je pa slišal »Štajerc«. Bilo je res kratkočasno in mnogo smeha, kako je govornik »Štajercu« jemal njegove laži takorekoč iz ust. Kako se na eni strani hlina, da je kmečki list, a je vendar le pravi pravcati kramarski agent nemškutarjskih trgovcev in obrtnikov. Ni nevaren samo gospodarski organizaciji slovenskega ljudstva, ampak tudi v verskem oziru ni nič dobrega v njem. Zato pa je žel burno splošno pohvalo en kmet, ki je pripomnil to-le: »Prosim vas, le otrokom nikar ne dajati te cunjje, dovolj je, če se že oče maže ž njo.« Sklepčno je govornik docela navdušil slovenske kmete z »Našim Domom«, katerega naj ima vsaka slovenska hiša.

G. poslanec je na to priporočal geslo »svoji k svojim«, naj slov. kmet ne zahaja k nemškim, ampak k svojim trgovcem. Bil je govor tudi o tem, kako razširiti in utrditi vinorejsko društvo za ves okraj. Sledila je volitev novega začasnega odbora. Zatem se je storil predlog, da se polit. društvo, ki je bilo do sedaj ustanovljeno le za Sv. Križ, razširi za ves okraj z željo, da se pravila prenaredi tako, da bo vsak odbornik smel predsedovati društvenim shodom. Predlog se je sprejel ednoglasno. Z običajnimi »Živijo«-klici na papeža in cesarja se je završil shod!

Ta shod bo imel gotovo važne politično-narodne posledice, tem bolj, ker je marsikaj gnjilega in trohllivega v razmerah rogaškega okraja. Sklenilo se je na shodu: zaupanje državnima poslancema dr. Ploju in Žičkarju, zaupanje deželnemu poslancu dr. Jurteli, izreklo se je ogročenje nad bojevitimi shodi Nemcev v Radgoni in Mariboru, zahtevalo se je nadzorstvo čez vinske kupce ter se ugovarjalo, da se slatinska zasebna nemška šola podeželi, ker s tem zrastejo kmetu novi stroški.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Mračni jesenski dnevi so se pričeli, skoraj bo prišel vseh mrtvih dan. Kakor je že poštena krščanska navada, polagajo se venci na grob rajnkih, prižigajo se svečice, moli se — vse njim v spomin.

Tako je povsod, tako bo tudi pri nas. A vendar imamo mi neko prednost pred drugimi: takih mrtvecev nima vsak kraj, kakor jih šteje ponosni Sv. Lovrenc. Spomnili se bomo vseh mrtvih... Spomniti pa se nam je tudi nečesa, ki je tekom tega leta, že dolgo hiraaje, zadremalo: to je naše »Bralno društvo«.

Pravijo sicer, da se naj govori o mrtvecih le dobro — toda tu pa tam je že dovoljena izjema, osobito, če rabi kot svarilo za druge.

Resnica je včasih res pelinasta, a vedno sveta stvar.

Naloga slov. bralnih društev je, da širijo med narodom pravo narodno izobrazbo, in sicer deloma po dobrih knjigah in časopisih, deloma po shodih in veselica. Pri nas žali-

bog zadnja leta ni bilo niti prvega, niti drugega. Govoriti o naši knjižnici in o časopisih, — odkod bi vzel človek toliko potrpežljivosti; tudi bi bilo težko govoriti o tem, česar ni! Pravi pomen besede »Bralno društvo« se je pri nas tako izgubil, da ga na tak način nikdo ni tolmačil več pri nas. — Razun knjig in časnikov so narodne veselice oni činitelji, ki z navdušenimi govori, segajočimi ljudem res do srca, veliko pomorejo do narodne zavednosti. Oh, oh, kake pa so bile pri nas tekom zadnjega časa take slavnosti! Marsikaterikrat si naše vrlo predsedništvo niti govornika ni oskrbelo; da pa bi se bil potrudil kateri izmed odbornikov za par skromnih stavkov — to bi bilo seveda preveč! Če pa si jih slišal kedaj, so bile besede teh zavednih probujevalcev redke kakor bele vrane in še te so segale Slovincem bolj v — mošnjo ko v srce. »Bralno društvo« se je prelevilo bolj v »pobiralno« društvo. Za gledališčne predstave pa so imeli igralci še le komaj zadnji teden vaje; kako krasno je vse to šlo, si lahko vsakdo predstavlja!

Nekaj je pa vendar bilo, kar se je vršilo vsikdar z ognjevito navdušenostjo, s čudno požrtvovalnostjo! Ko se je začel ples, — to je bil vedno glavni del, — začela se je šele veselica. Radi bi bili ljudje poslušali kak govor, kako petje, ali kaj — saj ni bilo prav ničesar! Kako se je tedaj pač vzradostila naša mila majka Slovenija, saj je rajal ves njen zarod in si v potu svojega obraza brusil pete, — in to vse njej v čast! Še več; tudi pri zlati vinski sragici se je delalo za ubogi narod! Kako so ga negovali pri tej priliki; kako so se mlatile iskrene, že davno zarjavile fraze o slovenski vzajemnosti; kako so ožigosali slovensko nejednost in narodno zaspianost itd. Kot znamenje, da se vsi strinjajo z besedami, ki so jih ravnokar slišali, pa se je trkalo s kozarci in pilo na vse dobre slovenske namene — storilo pa nikdar nič! Da se je letos opustila tudi ta ceremonija — celo leto ni bilo ne veselice, ne shoda, kjer bi se bili kaj posvetovali o društvu, — bodi celemu odboru povedano v čast!

Prenehalo je, vsaj v resnici, dasiravno je še na papirju.

Toliko več pa dosežejo naši nasprotniki. Neki nemški burš je hodil od hiše do hiše z malho — ustanovila se je podružnica Südmarke. Slišali smo, da so pristopili celo kmetje! Pri vsem tem ne smemo pozabiti, da smo imeli »Bralno društvo!« Ubogi zaslepljenci, ko bi vedeli, da pljuvajo v lastno skledo, da kopljejo jamo narodu, čegar sinovi so! Stokrat bolje bi bilo, da bi vrgli denar v vodo, denar, kojega dajo društvu, ki gre na to, da nam vzame vero in narodnost, ki podpira vsako podjetje, od katerega je vsaj to pričakovati, da utegne škodovati Slovincem. Nekaj nam še manjka; ako gre tako naprej, bomo dosegli tudi to: šulferajnsko šolo! Veš, kaj se to pravi, slov. kmet? Otroka ti bodo odgojili, ki bo sovražil tebe, tvojo vero in tvoj jezik! Če pa bi prišli kedaj do prepričanja, kleli te bodo, lastni otroci te bodo kleli — v tujem jeziku!

Doseglo se je, da je dobil naš poštni urad dvojezične tiskovine. A vse premalo še zahtevajo! Še tisto trohico pravice si ne upate izterjati, ki jo vam je prisodila skopa vlada? Slovensko-nemških poštnih prejemnih listov (Aufgabeschein) še vedno nimajo! Tudi te morajo dobiti; čujete, da morajo! Pobrigajte se malo; sram vas bodi, ako nimate toliko samozavesti. Vse tiskovine kupujte dvojezične! Še neka žalostna prikazen! Celo one obitelji, ki hočejo biti narodne, se sramujejo, govoriti po uradih (na pošti, na kolodvoru) in prodajalnicah slovenski! To so mevže, ki bi rade bile nekaj, pa se iz sramote ne upajo nastopiti! Skrajni čas je, da se to predrugači! Zajcev slovenski narod ne potrebuje! Mi gremo naprej; izdajice slovenske pa naj spijo, da prespijo svojo sramoto in propalost. Bog in narod!!

Semenj za sadje in vino

v Gradcu, Keplerstr. 114

bode dne 7., 8., 9. in

10. novembra 1901.

Nobena mitnina. • Prost vstop.

539 1-1 **dr. Graf,**
župan.

Jožef Brandl,
izdelovalec orgelj
24-11 v Mariboru

se priporoča za stavbe orgelj vsake velikosti po najboljših sistemih. — Prevzamem tudi prenovljenje, popravke in oglasbenje orgelj. — Spričevala od zgotovljenih orgelj so na razpolago.

Dne 5. novembra 1901. ob 10. uri predpoldne bo blizu 20 polovnjakov cerkvenega vina 1901 v Pitoznoju (Rittersberg) cerkveni kleti po dražbi prodanih. — Cerkv. predstojništvo v Slov. Bist. 29. oktobra 1901. 546

Cerkveno predstojništvo Sv. Martina pri Vurbergu bo dne 4. novembra t. l. ob 10. uri predpoldne v Št. Barbarski kleti 18 polovnjakov

vinskega mošta

po dražbi prodajalo. 535 1-1

**Nadmlinar
za paromlin**

se sprejme.

Nastop 15. novembra ali 1. decembra. Ponudbe, opremljene z naznanilom o dosedanjem službovanju in o zahtevi plače na: Bračo Heinzl, parna pilana, Zagreb. 536 1-1

**Sladek
pekarski vinski mošt**

527 3-1 se toči
v gostilni „pri grozdu“
v Mariboru.

Izjava.

Jaz podpisani Jožef Temmerl, uradnik, izjavim, da nimam nobenega vzroka za neizjavo gospoda Matija Klade, posestnika kmetije pri Sv. Križu, kateri je bil obsojen na kazen, katero pa sedaj obžaluje, zaradi nezakonitega zapor, tatvine in nezakonitega izpisa Marije Krois. 29. oktobra 1901. Jožef Temmerl.

Tri nove pesmi

vglasbil Karol Bervar, organist. — Dobe se pri skladatelju: 2 izvoda 1 K. — Melodijozne in lahke skladbe. — Istotam dobe se tudi pesmi k blagoslovu, komad 40 vin. 521 3-2

538 1-1

Oklic. Opr. št.: Ne I-119/1
6

Podpisana sodnija naznanja, da se je vsled prošnje zakonskih Jožefa in Elizabete Penič dovolila **prostovoljna dražba** zemljišča vlož. št. 24 kat. obč. Konjice takozvani „Stancer-jev mlin“, ki leži tik trga Konjice.

Tô zemljišče obsega mlinsko in stanovanjsko poslopje, vrt, njive, travnik, pašnike in meri skupaj 95 ar 27 m².

Za izvršitev prostovoljne dražbe se določa dan na

20. novembra 1901

dopoludne od 11.—12. ure pri tem sodišču v sobi št. 1 v tem, da se to zemljišče pod izključno ceno po 6400 kron ne bode oddalo.

Dražbeni pogoji, po katerih mora zlasti vsak, ki želi kupiti, vadij po 586 K 08 vin. v roke sodnega komisarja položiti, se morejo v uradni pisarni ogledati.

Pravice zastavnih upnikov se ne rušijo vsled prodaje.

C. kr. okrajna sodnija v Konjicah, oddel. I.,
dne 20. vinotoka 1901.

Vsaka beseda
stane 2 v.
Najmanjša
objava 45 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda
stane 2 v.
Večkr. objava
po dogovoru.

Vsaka beseda stane 2 vin.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravništvo se mora znamka za odgovor pridejati.

Proda se.

Hiša v Studencih z vrtom, vodnjakom in kletjo, blizu sv. Jožefa, se takoj proda. Naslov pri upravništvu. 484 10-5

Dražba cerkvenega vina v Framu bo 4. novembra ob 10. uri. 523 2-1

Viničarija z malo hišo in kletjo, okoli 2 orala vinograda in lesa, se proda za 800 gl. Letos se je nabralo 4 polovnjake. Kje? pove upravništvo. 525 3-1

Dražba lesa. Dne 19. novembra t. l. od 11.—12. ure predpoldne se bode v jednem že zaznamovanem delu parc. št. 604/3 ad Škorno-Novikloštar g. Klančnikovega gozda jelov les (smreke, bori, hoje) na dražbi oddal. Dražba bo na licu mesta. Pogoji se zvedo pri g. župniku v Šmartinu na Paki. 545 2-1

Slom na Ponkvi z vsemi nepremakljivimi in premakljivimi reči se proda. Ceno pove posestnik Anton Slomšek na Ponkvi. 540 2-1

V najem se da.

Hiša na najlepšem prostoru v trgu Sv. Trojica v Slov. gor. s štirimi krasnimi sobami, kuhinjo, 2 kletmi, lepim vrtom, se da v najem ali pa proda pod jako ugodnimi pogoji. Ista je posebno pripravna za kakega penzionista ali pa obrtnika. Več pove Franc Posinger pri Sv. Trojici v Slov. gor. 509 3-2

Proste službe.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.70 Gradec, poste restante.“ 222

Orgljarsko in cerkov. službo je takoj nastopiti v Leskovcu pri Ptuj. 505 2-2

Služba orgljarja in cerkovnika pri mestni župnijski cerkvi v Ptuj. se odda s 15. novembrom t. l. Stanovanje prosto. Letni dohodki 1200 K. — Cerkv. predstojništvo v Ptuj, dne 15. okt. 1901. 512 3-1

Postrežnica, 36 let stara, za bolnike zanesljiva in pridna, ki je posebno v ženskih boleznih izurjena, želi službo spremeniti. Zavaljo dolgotrajnega službovanja med Nemci, želi si službe v slovenski rodbini. Vpraša se: Allerheiligungasse 23, Maribor. 544 1-1

Čevljarskega učenca sprejme Franc Narath, čevljarski mojster v Mariboru, koroške ul. št. 9. 542 3-1

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru

ANTON KOLENC 2
trgovec v Celju

kupuje vsako množino lepega prediva, suhih gob itd. Sploh vse deželne pridelke po najvišjih cenah.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

++++ sprejme +++++
zaradi ustanovitve

lastne knjigoveznice

v vseh strokah knjigoveznitva in zlatotiska popolnoma izvežbanega in na samostalno delo navajenega

knjigoveza

od starosti 25 do 35 let.

Ponudbe se naj dpošljejo do 1. decembra 1901 na
vodstvo tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Lesene rakve

lepše, boljše izdelane in cenejše kakor drugod prodaja

F. WOLF,

pokopalni zavod v Mariboru, Tegetthoffova ul. št. 18
in Blumengasse 12 in 14.

548 12-1

Slovinci!

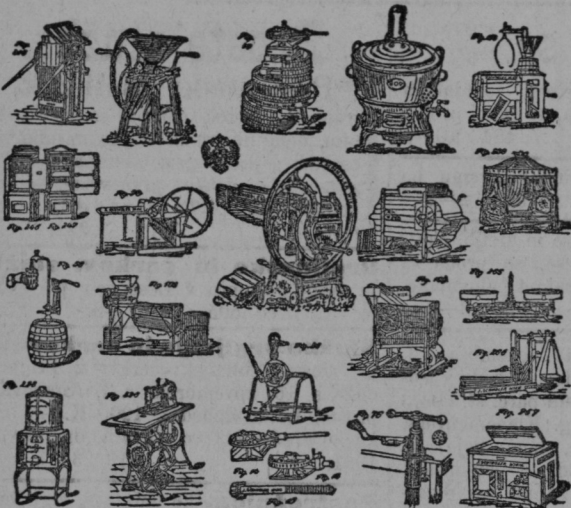
darujte za

družbo Sv. Cirila in Metoda!

Za bolne na želodcu in stare ljudi. 495

Konjak

star, iz domačega vina, pošilja franko 4 stekl. za 6 gold., 2 litra za 8 gld., novi konjak 2 litra za 4-80 gld. **Benedikt Hertl**, grajščak, **Goliš** p. Konjicah, Štaj.

1 stekl. za 1 gld. 50 kr. se dobi pri **Al. Quandest**, gosposka ulica, Maribor.**Janez Schindler**

Dunaj III., Erdbergstr. 12,

pošilja zastoj vsakemu cenilniku v slovenskem jeziku. V tistem se nahaja več ko 400 podob različnih strojev in orodja za poljedelstvo, obrt in hišne potrebe. Cene nižje kakor povsod drugod. Pošilja se na poskušnjo. Reelna postrežba se jamči. Plačila prav ugodna. Solidni kršćanski prokupci še iščejo.

Janez Schindler,

c. kr. 14 lastnik privileg.

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

Na slovenska naročila se slovenski odgovarja.

Pri kmetijski razstavi v Riednu 1901 najvišje odlikovanje z zlato svetinjo.

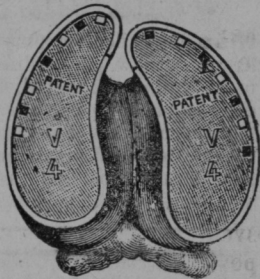
Podkove za volepatent. **Zehetbauer.**

Neobhodno potrebno za posestnike, gospodarstva, pivovarne, žganjarije itd.

Glavno zastopstvo: 455 25-4

Echinger & Fernau

DUNAJ XV, Neubaugürtel 7 in 9. Prosp. kti na zahtevanje.

Novo!**Novo!**

P. n.

Naznanjam slavnim obiskovalcem gostilne

Jošt-Kreuzberger

v MARIBORU, Koroške ulice,

iz mesta in dežele, da sem prevzel sedaj jaz to gostilno. Trudil se bom vsem ceno in dobro postreči. — Kmetom, ki prihajajo v soboto na sejem, se še posebej priporočam.

Udani

Fran Čirič,

gostilničar.

445 10-5

Med. univ.

dr. VIKTOR KAC, zobozdravnik

524 3-2

ordinira

v Mariboru, Tegetthoffova ul. št. 39, I. nadstropje

od 9-12 in od 2-5 ure.

Ob nedeljah in praznikih od 8-11.

M. E. Šepec,

trgovec v Ormoži,

priporočam svojo veliko zalogo

manufakturnega in
špecerijskega blaga

kakor železa vsake vrste. — Posebno še opozarjam slavno občinstvo na mnogovrstno izbero nagrobnih križev od 8 K naprej, kakor nagrobnih kamnov in vencev. — P. n. občinstvo vabim, da si pri nakupu za jesen in zimo ogleda mojo trgovino ter se prepriča o posebno ugodnih cenah. 543 -1

Z velespoštovanjem

M. E. Šepec.**Letošnjega vina**

iz cerkvenih vinogradov, dobrega, belega, se bode prodalo po dražbi

25 polovnjakov

v Makolah, dne 6. nov. t. l. ob 10. uri dop.

Cerkv. predstojništvo v Makolah,

529 2-2

dne 22. oktobra 1901.

541 1-1

Nina Ivančič roj. Deu naznanja tem potom pre-
tužno vest, da je njen nepozabljeni soprog

Josip Ivančič,

c. kr. davčni kontrolor v Ljutomeru,

danes ob 1/2 6 uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, pre-
viden s svetotajstvi v 41. letu mirno v Gospodu zaspal.
Predragi rajni se priporoča v blag spomin!

Ljutomer, dne 26. vinot. 1901.

Podpisani uljudno naznanja, da proda čez 1000 lepih, štiri-letnih sadnih drevesc. Cepljene samo od dobre, žlahtne in take vrste, katere v naših krajih dobro uspevajo in obilno rodijo. Slaba lega in borna zemlja moje drevesnice, zraven tega pa skrčna odgoja, jamčita za nadaljno dobro rast drevesc, ako se jim pri vsajenju stori, kar je novovsajenemu drevescu dobro in potrebno. To potrjujejo na zahtevanje dosedanji odjemalci. Na razpolago so sledeče vrste: Gambovec (mušancger), Ananas-rajneta, Kasseler-rajneta, Kanada rajneta (pariški rambur), zl. parmena, jesenski kalvil, Car Aleksander in še 8 drugih prav dobrih gospodarskih vrst. Slovenci! Podpirajte domače podjetje z obilnimi naročili!

518 2-2

Janez Jurančič,

čebelar in posest. v Andrencih,

pošta Sv. Andraž v Slov. gor.

Zapisnik učencev,

519

v platno vezan priporoča

tiskarna sv. Cirila

veleč. g. katehetom.

Cena: za 280 do 320 učencev 90 vin., za 400 do 480 učencev 1 K 10 vin., za 480 do 560 učencev 1 K 20 vin.

Slovenska tvrdka!

Weberjevih dedičev naslednik:

Vincenc Čamernik

oblastveno preiskušeni kamnoseški mojster

363 19-16

v Celju

Nova ulica šte. 11.

Delavnica mramornatih altarjev
ter drugih umetnih kamnoseških del.Cez 200 nagrobnih
spomenikovrazličnih mramorjev, granitov in sijenitov
po najnovjših modernih načrtih

vedno v zalogi.

Vsa stavbena kamnoseška dela.

Pohištvene plošče za mizarje. — Likanje in
struganje mramora s strojno silo.

Lastni kamnolomi.

Postrežba točna.

Obrise na zahtevanje izdelam takoj.

Priznana solidna i fina dela.

Mlinski in
brusni kamni
razne velikosti se dobe
pri M. Berdajsu,
zaloga špecerijskega blaga
in semena v Mariboru.

Barthelnovo
phosphorjevo kislino
apno

priporoča 530 3-2

M. Berdajs v Mariboru.

Naznanilo.

Podpisani si usojam naznaniti vsem posestnikom vinogradov, da bom imel koncem tega leta in prihodnjo spomlad veliko množino na suho cepljenih trt, različnih dobrih in čistih vrst cepljenih na Riparijo portalis in Rupestris Monticola, in sicer:

15.000 Laški rilček — (Wälschriesling)	500 Burgundec beli (Burgunder weiss)
5.000 Zlahtnina — (Gutedel)	500 Burgundec črni (Burgunder blau)
5.000 Traminca — (Traminer)	500 Zastavica rudeča (Zirnfadler)
2.500 Mali rilček (Kleinriesling)	500 Silvanec zeleni (Grüner Sylvaner)
1.000 Tantovina ali Trunta	300 Šipon rumeni (Mosler gelb)
500 Lipovšina bela — (Ranfol weiss)	200 Kavčina črna (Kölner blau)
skupaj 31.500	

Vse te trte so dobre rasti, lepo zaraščene in dobro ukoreninjene ter jim je cena:

I. vrste 180 K 1000 komadov
II. vrste 120 K 1000 komadov
I. vrste 19 K 100 komadov
II. vrste 13 K 100 komadov

Oglasiti se je vsaj do 15. januar. prihodnjega leta pisмено ali ustmeno pri

Antonu Slodnjak,

499 8-4 trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

pošta Juršinci pri Ptuj.

Ostanki od sukna 40 do 50% cenejši!

Pri nakupovanju 464 8

manufakturnega in suknenega blaga

se opozarja na tvrdko

Worsche & Deu

Maribor pri „škofu“ Gosposka ul. št. 3, Maribor

Novozidani prodajalni prostori I. nadstopje

Sukno za prevlako pohištva, preproge, odeje, koci, robci, zaloga belega damasta, tkanine in platna. — Najnovjše sukno za obleke in barhentl. Na drobno in na debelo.

Odeje iz atlasa in satina izgledajo kot svila 3-90 81

Zelo nizke cene.

Oznanilo.

520 3-2

Naročila na ameriške trte iz združenih državnih in deželni nasadov za dobo 1901/2.

Od štajerske dežele se bodo prodajale spomladi leta 1902 naslednje množine ameriških trt in sicer:

1. 500.000 komadov [večidel šipon rumeni (Mosler gelb), laški rilček (Wälschriesling), burgundec beli (Burgunder weiss), žlahtnina rudeča in bela (Gutedel roth und weiss), silvanec zeleni (grüner Sylvaner), traminca rudeča (Traminer roth)], cepljenih na riparii Portalis, vitis Solonis in rupestris Monticola.

2. 500.000 komadov koreninske rozge od riparii Portalis, vitis Solonis in rupestris Monticola.

3. Mnogo reznic (cepičev) od imenovanih treh vrst.

Cena trt za 1000 komadov je sledeča:

I. Cepljene trte za premožnejše posestnike 240 K, za ostale 160 kron.

II. Ameriški koreninski rozgi za premožnejše posestnike 20 K, za ostale 10 K.

III. Reznica (cepiči) 6 K.

Naročila čez 1500 komadov cepljenih trt, 5000 komadov koreninskih rozgov ali reznic (cepičev) od jedne stranke se primerno znižajo došlim naročilom.

Naročuje se lahko naravnost pri deželnem odboru ali pa pri občinskih uradih, kjer so nalašč za to pripravljene naročilni listki na razpolago.

Občinski uradi odpošljejo potem izpolnjene naročilne listke takoj deželnemu odboru.

Dotična naročila morajo dospeti do 1. decembra 1901; poznejša se ne bodo v ozir jemala.

Naročene trte se bodo pošiljale v istem redu, kakor so došla naročila. Vsakemu naročniku se zagotovi zahtevana vrsta, dokler je v zalogi.

Ker se trte oddajo samo štajerskim posestnikom, morajo dotični, ki naročijo naravnost pri deželnem odboru, priložiti naročilu potrdilo občinskega urada, da so posestniki vinograda. Oni, ki tržijo s trtami jih ne dobe.

Imenovane cene se računijo od nasadov in se mora dotična svota pri prejemu plačati, oziroma se pošljejo trte po železnici po povzetju. Zaboje in vozniki se zaračunijo za lastno ceno.

Pri vsakem naročilu se natančno naznani: 1. Ime, kraj in stan naročevalca; 2. dotična občina, v kateri vinograd leži; 3. zahtevana vrsta trt; zadnja železnična postaja ali pošta, kamor naj se trte pošljejo.

Če je morebiti dotične zahtevane vrste zmanjkalo ali pa ni v zadostni množini v zalogi, bode se z drugo jednako vrsto nadomestila.

Gradec, meseca vinotoka 1901.

Od deželnega odbora štajerskega.

Edmund grof Attems.

Naznanilo.

Za polletni tečaj, ki se začne dne 2. januarja 1902 na deželni podkovski šoli v Gradcu, se bode podelilo na revne in uboge kovače deset deželni ustanov po 100 K s prostim stanovanjem (kolikor bo dopuščal prostor v zavodu), nadalje tudi ustanove nekaterih okrajnih zastopov tudi po 100 K.

Pogoji so: starost najmanj 18 let, zdrav in telesno močan, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudskošolska izobrazba in najmanj dveletno bavljenje z podkovanjem.

Razven tega se mora vsak prošnik z reverzom zavezati, da bo po dovršenem poduku najmanj tri leta izvrševal svoj obrt kot mojster ali pomočnik na Štajerskem, oziroma v kraju, v katerem je dobil ustanovo.

Prošnje se naj pošljejo deželnemu odboru v Gradcu z reverzom (zaveznim pismom), krstnim listom, domovnico, izučnim spričevalom, potem delavsko knjižico, spričevalom o gmotnih razmerah in o nravnosti

do 20. novembra 1901.

Kovači, ki ne prosijo za ustanovo in bi se radi udeležili tečaja, naj se oglasijo v teku prvih treh dnij v začetku tečaja pri vodju. Seboj naj prinesejo dokazilo dovršene starosti 18 let, da so delali dve leti kot pomagači in dobro dovršili ljudsko šolo, potem izučno spričevalo ter delavsko knjižico.

Gradec, 12. oktobra 1901.

537 1-1

Deželni odbor štajerski.

Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani.

Prospekt.

Zvesta svojim v lanskej okrožnici navedenim načelom, pričinja „Ljubljanska kreditna banka“ po svojem enoletnem obstanku, v katerem je prav dobro uspevala, svojo prvo akcijo v večjem obsegu; namreč ustanovitev „Delniške družbe združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“.

Posrečilo se nam je skleniti s posestnikom obeh imenovanih pivovaren pogodbo, ki nam omogočuje spremeniti obe podjetji, katerih izdelki so na Južnem Štajerskem in — zadnji čas tudi na Kranjskem splošno priljubljeni, v delniško družbo.

V to svrhu ukrenemo potrebne korake, da dosežemo od vlade dovoljenje za ustanovitev delniške družbe pod imenom:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“,

katero namen bi bil, obe pivovarni od sedanjega posestnika gospoda Simona Kukeca v Žalcu kupiti in nadalje voditi.

Pivovarna v Žalcu je izdelala po uradnem zapisniku v času

od 1. oktobra 1898 do 30. septembra 1899	hl	8.935.—
" 1. " 1899 " 30. " 1900	"	6.590.—
" 1. " 1900 " 30. " 1901	"	6.396.—

pivovarna v Laškem trgu pa v istem času

hl	10.780.—
"	11.970.—
"	11.270.—

torej v obeh pivovarnah v zadnjih treh letih povprečno na leto 18.653 hektolitrov piva.

Skupna mera obeh objektov znaša

6 ha 26 ar 17 m², od katerih pripada na Žalec
1 " 15 " 16 " " in na Laški trg
5 " 11 " 1 " "

Na tem površju zavzamejo poslopja v Žalcu 33 ar in 14 m², v Laškem trgu pa 47 ar in 50 m².

Glede cennitve obeh objektov obrnili smo se do gospoda Bohumila Stanka, pivovarnika in predsednika velike delniške pivovarne v Nuslah pri Pragi, nadalje do gospoda Jana Novak-a, družabnika tvrdke Novak & Jahn, tovarne za opravo pivovaren v Pragi-Bubna, katera oba uživata najboljši sloves v čeških pivovarniških krogih.

Oba gospoda odzvala sta se radovoljno našemu povabilu ter se mudila meseca junija poleg dveh naših zaupnikov v Žalcu in v Laškem trgu, ogleduje si natanko obe pivovarni. Iz njenega strokovnega poročila posnemamo sledeče:

Pivovarna v Žalcu je urejena za letno izdelavo 8000 hektolitrov piva.

Varnica je napravljena za 40 hl litja in zelo praktično izvedena; potrebno vodo daje vodnjak v pralnici in je kakovost te vode za izdelavo piva izvrstna.

V kvasilnici je dvajset sodov za kvašenje à 20 hl; kleti za zalogo imajo pa prostora za 2800 hl.

Sladarnice so tri manjše podzemeljske in jedna večja nadzemeljska.

Po nazoru izvedencev se letna produkcija piva v Žalcu z malimi investijskimi stroški lahko zviša na 15.000 hl. V ta namen morala bi se na že rezervovanem prostoru sezidati nova sladarnica in popolniti klet za zalogo po načrtu, ki je že izgotovljen.

Pivovarna v Laškem trgu ima varnico za 70 hl litja, in novo dosti dobro izpeljano kvasilnico s 24 sodi za kvašenje.

Kleti za zalogo imajo prostora za 4500 hl, so v dobrem stanju in opremljene s primernimi ledenicami.

Sladarnica je na levem bregu reke Savinje v hiši, v kateri je tudi pivovarniška restavracija.

Potrebno vodo dajo trije studenci, katerih dva sta na lastnem svetu, tretji glavni in najvišje ležeči pa na tujem svetu; vendar je uporaba istega zemljeknjižno zavarovana.

Pri sedanji uredbi kvasilnice in kletij za zalogo se lahko sklepa na letno najvišjo produkcijo 14.000 hl; vendar bi bilo po nazoru gospodov izvedencev mogoče s primernim zveksanjem

kletij in z napravo nove sladarnice v neposredni bližini glavnih objektov zvišati produkcijo do 25.000 hl.

Glede plodnosnosti obeh pivovaren si dovoljujemo na kratko sledeče navesti:

Cena izdelovanja piva v obeh pivovarnah pride povprečno na K 15.20 za 1 hl (v tej ceni so obseženi že vsi stroški za režijo in amortizacijo) prodajna cena je pa K 19.25; tedaj ostane pri vsakem hektolitrju K 4.15 dobička, pri čemer se niti ne računa, da je za pivo v steklenicah veliko večja.

Kakor spredaj navedeno, znaša letna poprečna produkcija obeh pivovaren 18.653 hl. Ako se vpošteva 12 % tno osušenje, ostaja za prodajo 16.425 hl piva in to množino je računati pri sestavljanju kalkula za plodnosnost podjetja.

Na podlagi predidocih števil in nameravanega delniškega kapitala v neobhodno potrebnem znesku K 600.000 bi se že pri neizpremenjeni produkciji obrestoval delniški kapital z 11.3 %, ter sta naša izvedenca trdno prepričana, da poslovni uspehi obeh pivovaren s spredaj navedeno izpremembo in s spretnim vodstvom postanejo še mnogo ugodnejši.

Gospoda izvedenca cenita obe pivovarni s posestvom vred, nadalje všteti vso opravo, sode za zalogo in prevažanje, vendar brez fundusa instruktusa na K 500.000. Fundus instructus, pivo, slad in hmelj bilo bi posebej upoštevati.

Gospod Simon Kukec, posestnik tvrdke S. Kuketz, se nam nasproti zavezuje, da prepusti novi delniški družbi obe svoji pivovarni v Žalcu in v Laškem trgu z vso opravo, kakor spredaj navedeno, nadalje z vsem fundusom glasom dveh inventarijev, katera imamo v rokah, za skupno svoto K 550.000 in se izjavlja pripravljenim udeležiti se z jedno tretjino delniškega kapitala pri novi delniški družbi.

Z ozirom na to, da se bode moralo prevzeti tudi pivo in zaloga drugega blaga še posebej, zvišal se je delniški kapital na K 600.000, razdeljen v 3000 popolnoma vplačanih se na imejtelja glasečih delnic po K 200, od katerih prevzame 1/3, to je 1000 delnic à K 200 tedaj za K 200.000, gospod Kukec kot plačilo, tako da ostane za subskripcijo samo 2000 delnic à K 200.

Priglasila za delnice podjetja pod tvrdko:

„Delniška družba združenih pivovaren v Žalcu in Laškem trgu v Ljubljani“ sprejema

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani
od 20. oktobra do všteti 15. novembra t. l.

in veljajo za subskripcijo naslednji pogoji:

1. Vsak subskribent dobi glasom svoje prijave pripadajoče delnice v nominalni vrednosti, to je à K 200.

2. Pri subskripciji se mora vložiti za vsako podpisano delnico K 40 kavcije, katera se obrestuje od dne vplačila do 31. marca 1902 po 4 %; ostalih K 160 je plačati po prejemu oblastvenega dovoljenja za ustanovitev te delniške družbe v obrokih, katere bode določila „Ljubljanska kreditna banka“. Ako bi se ostali znesek vplačal po 31. marcu 1902, je zavezan vsak subskribent plačati ob enem 5 % tekočih obresti od tega dneva naprej.

3. Delnice so udeležene uže pri poslovanji od 31. marca 1902 nadalje.

4. V slučaju, da bi kak subskribent v določenem roku ostalih K 160 z odpadajočimi obrestmi pri blagajni „Ljubljanske kreditne banke“ ne vplačal, konča njegova pravica do subskribiranih delnic, ter je „Ljubljanska kreditna banka“ opravičena razglasiti, da je vplačana kavcija zapadla.

5. Po dovršenem vplačilu subskribiranih delnic bodejo se iste izročile gospodom delničarjem s tekočim dividendnim kuponom opremljene in na imejtelja se glaseče delnice.

6. Po preteku za subskripcijo določenega roka in po dovršeni razdelitvi bode „Ljubljanska kreditna banka“ obvestila subskribente, koliko delnic je odpadlo na njihove prijave.

7. Ako bi se nameravana delniška družba, iz katerega vzroka koli najdalje do 1. oktobra 1902 ne ustanovila, je „Ljubljanska kreditna banka“ zavezana pri njej vplačane kavcije s 4 % obrestmi od dne vplačila p. p. subskribentom vrniti, s čemer se pravica do izročitve delnic in zveza k prejemu taistih konča.

Ljubljana, dne 19. oktobra 1901.